

Kezdegi Újság

Noviszád, 1938 októ

Urednik - Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

19. évfolyam 292. szám

A nagyhatalmak döntsének

a csehszlovák-magyar kérdésben, írja a prágai sajtó
A csehszlovák kormány ellenzi a népszavazást

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda hétfőn este a következő jelentést adta ki:

A prágai magyar követ ma a déli órákban átadta a csehszlovák kormánynak a magyar kormány jegyzékét, amelyben részletes választ ad a legutóbbi csehszlovák javaslatra. A magyar kormány jegyzékében — megismételve a csehszlovák kormánynak ama kijelentését, hogy a szombaton átadott javaslat az új tárgyalásokra általános alapul szolgál és a későbbi módosítások lehetősége fenn van tartva, a következőket állapítja meg:

Megelégedéssel szögezi le, hogy a magyar követelés tekintélyes részére a két kormány között megegyezés áll fenn s ezért javasolja, hogy a magyar csapatok a nem vitás területet záros határidőn belül megszállhassák. További halogatást semmiképpen sem látna indokoltnak. Megállapítja továbbá, hogy még mindig lényeges nézeteltérések állanak fenn a két kormány között, amelyek elsősorban a visszacsatolás alól elvont területek fontosságára vonatkoznak. A nézetkülönbségek mindenképp azokra a városokra vonatkoznak, amelyeket, Pozsony kivételével, 1918-ban tulnyomó többségben magyarok laktak. Nyilvánvaló ennél fogva, hogy Magyarország ezekről még a müncheni megállapodások szellemében sem mondhatja le. Mindazonáltal a magyar kormány — megegyezés bizonyítékát kívánván adni legmesszebbmenő békülékenységének, azt javasolja, hogy népszavazás tartassék azokon a területek részekén, amelyek a magyar kormány által javasolt néprajzi határvonal és a csehszlovák kormány által legutóbb felajánlott terület határvonala között fekszenek.

A NÉPSZAVAZÁS LEBONYOLITÁSA

2. A népszavazásnak — folytatja a magyar kormány jegyzéke — november 30-áig véget kellene érnie. A népszavazásban csak azok a személyek vehetnének részt, akik 1918 október 28-án a szóban forgó területrészekén laktak vagy e határidő előtt ott születtek, valamint ezek leszármazói.

A jegyzékhez csatolt térkép a két kormány között még vitás területet 8 szakaszra osztja. A népszavazás ezekben a szakaszokban külön-külön folyék le. A csehszlovák csapatok ezeket a területeket november elsejéig ürítenék ki és a közigazgatást november 15-ig kellene a nemzetközi szerveknek átadni.

Miután Pozsonyban 1918-ban egyik nemzetiségnek sem volt abszolút többsége, a magyar kormány ebben a kérdésben különleges megbeszéléseket javasol, amelyek a mostani tárgyalásokat követnék. A határvonal végleges megvonásával kapcsolatban bizonyos, inkább helyi jelentőségű kisebb véleménykülönbségeket, amelyekre a népszavazási javaslat nem vonatkozik, közvetlen tárgyalások útján lehetne a két kormány között elintézni.

3. A magyar kormányt az az óhaj tölti el, hogy olyan állandó

helyzet alapjait vessen meg, amely lehetővé tenné mindazoknak a népeknek békés együttműködését, amelyek Középeurópa eme részében helyezkedtek el. De a magyar kormány nézete szerint ez a cél csak akkor volna elérhető, ha minden nemzetiségnek, természetesen a ruszinoknak is megadnék a lehetőség, hogy saját sorsuk felett döntsének, egy nemzetközileg ellenőrzött népszavazás útján. Magyarország csak ennek a feltételnek teljesítése után tudna Csehszlovákia új határait szavatosságot vállalni.

DÖNTŐBÍRÁSKODÁS

4. Amennyiben a csehszlovák kormány nem volna abban a helyzetben, hogy az előbb ismertetett népszavazási javaslatokat elfogadja, a magyar kormány a maga részéről kész volna az egész vitás területre, Pozsonyt beleértve, valamint a 3 pontban említett nemzetiségek önrendelkezési jogának érvényesítése kérdésében döntőbíráskodásnak alávetni magát. A döntőbíráskodást a nyugati részekén Olaszország és Németország gyakorolná, a keleten fekvő területek egy része felett pedig olyan döntőbíráskodás hozna határozatot, amelyben Olaszország és Németország mellett Lengyelország is résztvenne. Mindkét fél

előre kijelentené, hogy a döntőbíráskodás aláveti magát.

A jegyzék végén a magyar kormány rámutat arra a veszedelmes feszültségre, amelyet a jelenlegi helyzet előidéz, továbbá arra a körülményre, hogy a csehszlovák javaslatokra 48 órán belül választ és annak a reményének ad kifejezést, hogy a csehszlovák

kormány hasonló gyorsasággal fog cselekedni. A prágai magyar követ a jegyzék átadásakor a gyors elhatározás szükségességére szóbelileg is rámutatott, mire a csehszlovák külügyminiszter kiállításba helyezte, hogy a kormány a legrövidebb időn belül válaszolni fog.

A francia sajtó a magyar jegyzékről

Párisból jelentik: A keddi reggeli francia lapok vezető helyen ismertették a magyar választjegyzéket. A Temps két külön cikkben részletesen foglalkozik a magyar állásponttal. A lap szerint Kassa és Munkács visszaadása körül igen éles vita várható. Hangsúlyozza a lap Magyarországnak azt a szándékát, hogy a szlovák és ruszin nép egyéniségét és érzelmeit tiszteletben tartja. A lap szerint Magyarország nem egyezhet bele abba, hogy a nagyrészt magyar lakta városokat ne csatolják vissza.

Illetékes párisi helyen az Új Nemzedék tudósítójának kijelentették, hogy francia diplomáciai körök meglepedéssel vették tu-

domásul a magyar jegyzék mérsékelt és békülékeny hangját és azt, hogy semmiféle fenyegetést sem tartalmaz. Azt hiszik, hogy a közvetlen megbeszélések néhány napon belül megkezdődnek, mert Csehszlovákia legkésőbb szerdán válaszol a magyar jegyzékre. Párisban valószínűnek tartják, hogy a csehek nem fogadják el a népszavazási ajánlatot, ami pedig a döntőbíráskodást illeti, állítólag más államok bevonását is kérik, Németországon és Olaszországon kívüli. Prága szeretné, ha Páris is résztvenne a döntőbíráskodásban, de kérdés, hogy a franciák erre hajlandók lesznek-e.

A tegnapi tanácskozás eredménye

Prágából jelentik: A cseh, szlovák és ruszin miniszterek tegnap együttes tárgyaláson tanulmányozták a magyar kormány ellenjavaslatát a negyedik csehszlovák javaslatra. A prágai Novi Listi jelentése szerint főleg egyes szlovákiai városok kérdése okozt nagy ellentétet. Ezekben a szlovákiai városokban magyar kisebbség lakik, de a környék lakossága szlovák. Abban az esetben, ha a magyarok nem lennének hajlandók ebben a kérdésben kompromisszumos javaslatot elfogadni, akkor a csehszlovák központi kormány kérni fogja a nagyhatalmakat, hogy ők hozzanak döntést a vitás kérdésben.

AZ UKRÁNOK ELLENZIK A NÉPSZAVAZÁST

Prágából jelentik: Az ukránok központi szövetsége Révaj miniszter elnökelete alatt ülést tartott, amelyen a magyar javaslatot tárgyalták. Az ukránok kijelentették, hogy hajlandók a magyarok által lakott területeket átadni Magyarországnak, ellenzik azonban a népszavazást. Ők a föderatív csehszlovák köztársaság tagállama akarnak maradni.

TISO

A PÁRTRENDSZER ELLEN
Pozsonyból jelentik: Tiso szlovák miniszterelnök Besztercebányán beszédet mondott. Kijelentette, hogy a politikai pártok már eljátszották szerepüket. A népek

a jövőben nem lesz szüksége pártokra. Nem fogják tűrni, hogy valamely társadalmi réteg kiváltságokat élvezzen. A vezetőknek s a nemzetnek sem Marxot, sem Lenint nem szabad követnie. Az új szlovák szociálpolitika vezérgondolata az lesz, hogy az egyén és a nemzet jóléte főképp a munkától függ. A nemzeti jóvedelemről senki nem részesedhet érdem és munka nélkül. A szlovák kormány a keresztény világnézetet hirdeti. Hangoztatta továbbá, hogy ne lépjen meg senkit, ha a szlovákok kijelentik, hogy élüket nem politikai pártokra, hanem a dolgozó és alkotó néprétegekre alapozzák.

Imrédy miniszterelnök a magyar jegyzékről

A csehszlovák-magyar tárgyalások története - A negyedik csehszlovák javaslat lényegesen közelebb áll a magyar követeléshez, mint az előbbi diplomáciai akciója a komáromi tárgyalások megalapozása után

Magyarország nyolc körzetében népszámlálás, az 1910-es népszámlálás adataiból kiindulva, kérte a magyar kormány azoknak a területeknek az átadását, amelyekben többségben él a magyarság. Ezeknek a területeknek a térképén történt elhatárolását a magyar delegáció Komáromban azonnal közölte a csehszlovák delegációval. Egyben közölte azt is, hogy miután az új rendezésben a müncheni határozatok szerint Csehszlovákia határainak garanciájáról is szó van, mely garancia egy pójtájékoztató szerinti Németország és Olaszország részéről akkor adatik meg, ha megfelelően tisztázták már a magyar és lengyel kisebbség kérdését - Magyarországnak nem állna módjában garanciát vállalni, ha nincsen megbizonyosodva arról, hogy Csehszlovákia megmaradó területi és életformája összeesik az otmaradt népek akaratával, vagyis Magyarországnak a Csehszlovákiában élő nemzetiségek örendelkezési jogának érvényesítése előtt nem garantálhatja Csehszlovákia határait.

Budapestről jelentik: Imrédy miniszterelnök hétfőn az esti órákban a sajtó képviselői előtt részletesen ismertette a csehszlovák kormány legújabb javaslatát, az arra adott magyar válaszigjegyzéket és a müncheni határozatot követő diplomáciai akciókat.

A müncheni bázison épült fel — mondotta — a magyar kormány diplomáciai akciója, amely minyárt október elsején megkezdődött azzal, hogy a magyar kormány felszólította a csehszlovák kormányt a tárgyalások azonnali felvételére s miután elvben igenlő választ kapott, két nappal később javasolta, hogy október 6-án, csütörtökön kezdődjenek meg a tárgyalások. A magyar kormány egyben felhívta a csehszlovák kormányt, hogy teljesítsen bizonyos kívánásokat is, amelyek többek közt a politikai foglyok szabadonbocsátására és két határhelység átadására vonatkoztak. Az utóbbit az átcsatolandó területek átadásának szimbólumaként kérte a magyar kormány.

A cseh államfő lemondása és a cseh kormányválság következtében a tárgyalások megindulása halasztást szenvedett s a tárgyalások 3 nap múlva, október 9-én, vasárnap indultak meg Komáromban. A tárgyalások első napján a cseh kormány a politikai foglyok szabadonbocsátására vonatkozóan kielégítő nyilatkozatot tett és két határpontot: Ipolyságot és a sátoraljau helyi kisállomást átadta a magyar csapatoknak, illetve hajlandóságát fejezte ki, hogy ezeket átadja, ami két nappal később meg is történt.

A MAGYAR JAVASLAT

A komáromi tárgyalások első napján — folytatta Imrédy — a magyar delegáció minyárt átnyújtotta a magyar javaslatot és annak lényegétől azóta sem tért

el. A magyar javaslat teljesen a müncheni határozatok szellemén épült fel. Münchenben ugyanis — mint ismeretes — a négy nagyhatalom az úgynevezett népi elvre helyezkedett és abból a megfontolásból indult ki — ami elsősorban a német vezér és kancellár elgondolása volt —, hogy a különböző népfajok egymás mellett való békés élését csak akkor lehet a legjobban biztosítani, ha az államhatárok lehetőleg szorosan egybeesnek az etnikai határokkal. Ennek következtében a csehszlovákiai magyar területekre nézve is ennek az elvnek kell érvényesülnie. Ezt azért kell különösen hangsúlyozni, mert mostani egész akciónk nem folytatható más alapon, mint a müncheni alapon, a népi alapon. Itt nem arról van szó, hogy bizonyos történelmi igazságszolgáltatás történjék, nem arról, hogy történelmi igényeinket érvényesítsük olyan területekre, amelyeket elszakítottak tőlünk, hanem arról, hogy a Csehszlovákia és Magyarország közti határt a népi települési területeknek megfelelően vonjuk meg. Tehát az egész magyar javaslatnak ezen a népi elven kellett felépülnie. Hogy ez mit jelent, azt éppen Magyarországon tudhatják legjobban, ahol tudvalevően már sok évvel ezelőtt közkézen forogtak azok az etnikai térképek, amelyek a magyarságnak a Kárpátok medencéjében való megoszlását ábrázolják s amelyek nem a mostani célra készültek s ennek következtében pártatlanságuk nem is vonható kétségbe.

A magyar javaslat ezeken a települési viszonyokon épült fel. Minthogy itt olyan területekről van szó, amelyeket tőlünk még a népi elv érvényesítése mellett is jogtalanul vettek el, az 1918-as állapotra kellett visszatérni s így az 1918-as állapotot megelőző utolsó

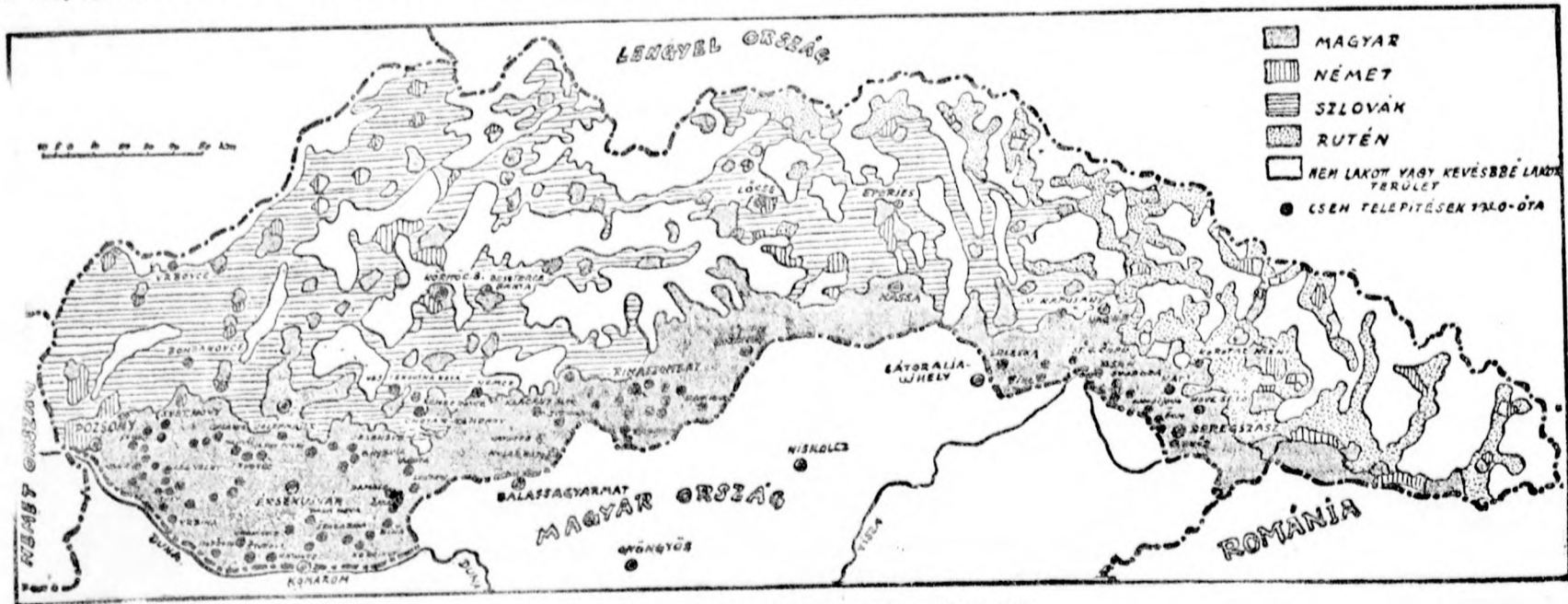
népszámlálás, az 1910-es népszámlálás adataiból kiindulva, kérte a magyar kormány azoknak a területeknek az átadását, amelyekben többségben él a magyarság. Ezeknek a területeknek a térképén történt elhatárolását a magyar delegáció Komáromban azonnal közölte a csehszlovák delegációval. Egyben közölte azt is, hogy miután az új rendezésben a müncheni határozatok szerint Csehszlovákia határainak garanciájáról is szó van, mely garancia egy pójtájékoztató szerinti Németország és Olaszország részéről akkor adatik meg, ha megfelelően tisztázták már a magyar és lengyel kisebbség kérdését - Magyarországnak nem állna módjában garanciát vállalni, ha nincsen megbizonyosodva arról, hogy Csehszlovákia megmaradó területi és életformája összeesik az otmaradt népek akaratával, vagyis Magyarországnak a Csehszlovákiában élő nemzetiségek örendelkezési jogának érvényesítése előtt nem garantálhatja Csehszlovákia határait.

A Komáromban átadott magyar javaslatot kiegészítette még számos más, technikai természetű proposíció, amelyek azonban tárgyalásra sem kerülhettek, mert az alapvető kérdésben, a területi kérdésben nem jött létre megegyezés. A csehszlovák delegáció ugyanis a komáromi tárgyalásoknak csak negyedik napján, október 12-én, szerdán kezdett először a magyar proposícióról érdemben tárgyalni. A csehszlovák delegáció első javaslata visszakanyarodást jelentett azoktól az elvektől, amelyeket a korábbi diplomáciai tárgyalások során Prága már elismert és amelyeknek de facto elismerése is megtörtént Ipolyság és a sátoraljau helyi kisállomás visszaadásával. A csehszlovák delegáció ebben az első javaslatában messze-

nő autonómiát helyezett kilátásba a Csehszlovákiában élő magyar nemzetiség számára. A magyar delegáció ezt az ajánlatot természetesen visszautasította, mire a csehszlovák delegáció néhány perces külön tanácskozás után újabb javaslatot tett s abban a Csallóközt kínálta fel, a sziget északnyugati csucsának kivételével. A magyar delegáció ezt is azonnal visszautasította, mire a csehszlovák delegáció másnap, október 13-án reggel újabb javaslattal állott elő, amely már további területi engedményeket jelentett ugyan, de még távolról sem képezhette tárgyalás alapját. A magyar delegáció október 13-án este megkérdezte a csehszlovák delegációt, van-e ennél messzebbmenő javaslata és miután választ nem kapott, rövid nyilatkozatot olvasott fel, hogy a tárgyalásokat ezzel befejezettnek tekinti és még aznap este el is utazott Komáromból. A magyar delegációnak ez a magatartása természetes volt, mert nyilvánvaló volt, hogy a csehszlovák delegáció magatartása gyümölcsöző tárgyalásokra nem nyújthatott reményt.

A DIPLOMÁIAI AKCIÓN

A magyar delegáció, visszatérve Budapestre, beszámolt a komáromi tárgyalásokról. A minisztertanács elhatározta, hogy azonnal közvetlen diplomáciai kapcsolatot keres a baráti nagyhatalmakkal. Ez megtörtént oly módon, hogy Darányi Kálmán nyugalmazott miniszterelnök Berchtesgadenbe repült Hitler kancellárhoz, Csáky István gróf rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter pedig Rómába repült, Mussolini olasz miniszterelnökhöz. Azonkívül Varsóban is megfelelő lépéseket tettünk a magyar álláspont alátámasztására. A legutób-

SZLOVÁKIA NEMZETISÉGI TERKÉPE

bi napok diplomáciai eseményeit szükségtelen részletezni, mert azok még mindenkinek élénk emlékezetében élnek.

A magyar kormány diplomáciai lépéseit katonai természetű intézkedések is kísérték. További öt korosztályt hívtunk be, mert nem lehetett elutasítani azt a feltevést, hogy a csehszlovák delegáció elutasító magatartásának háttérében az a katonai erőegyenlőtlenség áll, hogy náluk mozgósított állapotban van a hadsereg, míg nálunk a tényleges állomány még csak csekély megerősítést nyert.

A magyar kormány diplomáciai lépéseinek hatása alatt megindult egy folyamat, amelynek eredménye volt a vasárnapra virradó éjjel érkezett prágai javaslat. Ez a javaslat lényeges közeledést jelent azok felé az elvek felé, amelyek a magyar javaslat felépült. Ki kell emelni, hogy a prágai javaslat létrejöttében igen nagy érdeme van annak a diplomáciai

akciónak, amelyet a velünk baráti viszonyban álló nagyhatalmak fejtettek ki s amelyért a legnagyobb elismeréssel és hálával tartozunk Németország, Olaszország és Lengyelország iránt. Ez a prágai javaslat jelentős határrészen egybeesik az általunk proponált határvonallal, némely egyes területeket azonban a maga számára követel s azonkívül jelentős városok tekintetében olyan álláspontra helyezkedik, amely az etnikai szempontokkal egyáltalán nem, hanem kizáróan csak gazdaságpolitikai vagy hatalmi politikai szempontokkal indokolható. Ezek a javaslatok tehát igen fontos területekre vonatkozóan negatív álláspontra helyezkednek és különösen a jelentős városok, mint Pozsony, Nyitra, Kassa, Ungvár, Munkács e javaslat szerint a határvonalon kívül esnének, tehát a megmaradó Csehszlovákia területéhez tartoznának.

A magyar jegyzék magyarázata

Imrédy ezután ismertette a magyar kormány jegyzékéről kiadott kommunikét és ahhoz kapcsolódva, a következőket mondta:

— A népszavazást azért javasolta a magyar kormány, mert tudatában vagyunk igazságunknak, annak, hogy ezek az adatok megfelelnek a valóságnak s a legnagyobb bizalommal vagyunk eltelve, hogy a népszavazás igazolni fog bennünket. A magyar jegyzékhez mellékelte térkép a vitás területeket 8 szakaszra osztja. A népszavazás ezekben a szakaszokban külön-külön folynék le. A 8 szakasz a következő:

1. A Nyitra körüli terület. Az 1910-es népszámlálás szerint itt vegyeslakosságú területről van szó, ahol rendkívül nehéz az etnikai határvonalat tisztán meghuzni.
2. Jolsva és környéke.
3. A szomolnok-mecenzéfi terület.
4. Kassa és a Kassától nyugatra terjedő magyar vidék.
5. A Kassától keletre terjedő terület, körülbelül Töketerebesig.

Még nincs döntés, hogy kik lesznek a magyar jelöltek a jugoszláv radikális párt listáján

A belpolitikai életet egyelőre a jugoszláv nemzeti párt bomlása foglalkoztatja legjobban

A december 11-i választások előtt a vojvodinai magyarságot kétségtelenül a legjobban az érdekli, hogy kik lesznek a magyar politikuskok akiket a jugoszláv radikális egység pártja jelölni fog? A Macsek-féle listán jelölendő magyarok neveit már ismeri a közvélemény azt azonban, hogy a kormánypárt kiket vesz fel a magyarok közül, még bizonytalan. Egyelőre csak az biztos, hogy a bácskatorpai járásban dr. Várady Imre lesz a jelölt.

A magyar politikuskok jelölésével kapcsolatban több nap után olyan kombinációkat hoz, amelyek egyelőre még nem egyebek pusztán találgatásoknál. Legilletékesebb helyről kapott felhatalmazás alapján közli a Reggeli Ujság, hogy a kombinációk

pusztán találgatásnál nem jelennek egyebet.

Az ilyen időszertülden hírek terjesztésével éppen a magyar érdekekkel ellenkező célt érik el, mert megnehezítik a komoly és felelős tárgyalásokat.

A volt magyar párt vezetősége teljesen egységes

és ha a kormánnyal folyó tárgyalások befejezést nyernek, közli majd a Vojvodina magyar lakosságával

annak lefolyását, bármilyen eredménnyel is végződtek.

A JRZ SZTÁRIBECSEI JÁRÁSI SZERVEZETE ISMÉT KATYANSZKI SZTEVÁNT JELÖLTE

A JRZ sztáribecsei járási szervezete vasárnap délelőtt jelölőgyűlést tartott a volt Centrál-szálló nagytermében, amelyet zsufolásig megtöltöttek a párhívek. A jelölőgyűlésen a járás községeinek összes helyi szervezetei képviseltették magukat főbtagu küldöttséggel, a szervezetek elnökeivel az élen. A gyűlést Pavlovics Sztóján bankigazgató, a járási szervezet alelnöke nyitotta meg, üdvözölte a megjelenteket.

Zsivkovics Petár a dr. Macsekkel megkötött választási paktumról

A jugoszláv nemzeti párt körében mutatkozó bomlás következtében, amit a dr. Macsekkel megkötött választási paktum szült, most Zsivkovics Petár, a párt elnöke szükségének tartotta nyilatkozni és megindokolni, hogy mi késztette a paktum megkötésére.

Zsivkovics Petár nyilatkozatában kijelentette, hogy a párt főbizottsá-

Nem kell félni a kivörösödött bőrtől — helyes ápolás megvédi ettől!

ELIDA IDEAL CREME

... Hamamelis tartalmánál fogva különösen hatásos

6. Ungvár városa, amely a csehszlovák határvonaltól körülbelül öt kilométernyire, kijebb fekszik.

7. Munkács és közvetlen vidéke.

8. A feketeerdői vidék, amely Ruszinszko Romániával határos déli szegélyén fekszik, ahol egy vasutvonal halad s amelyet valószínűen erre való tekintettel tesznek vitássá.

— Nem adjuk fel a reményt — folytatta a magyar miniszterelnök —, hogy sikerül majd a kérdést békés uton rendezni azon elvek alapján, amelyeket Münchenben lefektettek s amelyeket Magyarország kezdettől fogva változatlanul szem előtt tartott. Ha azonban egyáltalán úgy adódnék a helyzet, hogy a mi valóban békülékeny propozíciónkat valamilyen oknál fogva nem tudnók elfogadtatni, ebben az esetben a magyar kormány változatlanul el van szánva, hogy a nemzet rendelkezésére áll minden eszközzel érvényt szerezzen a maga igazságának. Reméljük, ismétlem: reméljük, hogy a békés és gyors kibontakozás lehetősége adva van, annál is inkább, mert a szlovák és ruszin nemzettel mi a békés, barátságos, gyümölcsöző együttműködés útját igyekszünk keresni és reméljük, hogy ez sikerülni is fog.

tént eltántorodást, hanem csak egy jó és hasznos politikai ügyet képez, amit a párt túlnyomó többsége jóváhagyott és magáévá tett.

A jugoszláv nemzeti párt szarajevói helyi szervezete Zsivkovics Petárt jelölte az ellenzéki listán.

HOGYERA SZVETISZLAV MINISZTER JELÖLÉSE

A pancsevői járási borbás szervezetek egyhangulag Hogyera Szvetiszlav tárcanélküli minisztert jelölték képviselővé.

A VOLT HORVÁT PARASZT PÁRT VOJVODINAI JELÖLÉSE

A dr. Macsek Vlatko vezetése alatt álló volt horvát paraszt párt a Vojvodina magyarlakta járaisaiban magyar jelölteket fog állítani.

A Macsek-lista hívei tegnap értekezletet tartottak Szomborban és ezen a szombori járás ellenzéki jelöltjének egyhangulag dr. Schlachter Vendelt választották meg.

««(III)»»

»SELYEMKOMBINE BOMBÁKAT« DOBTAK BURGOSRA A SPANYOL REPÜLŐK

Londonból jelentik: A Daily Herald jelentése szerint a spanyol köztársasági kormány repülőgépei selyemharisnyákat, selyemkombinekat és egész vég selymeket dobtak le Burgos közelében. Válasznak szánták ezt a »légitámadást« Franco tábornok cselekedetére, aki, mint ismeretes, fehér kenyeret dobatott Madridra.

A Középeurópai határmódosítások sokban hozzájárultak a béke biztosításához

— jelentette ki az angol külügyminiszter — A versaillesi békeszerződés revíziójának vagyunk tanúi — Halifax a nemzetközi helyzetről

Londonból jelentik (A. A.): Mint a Reuter-iroda közli, lord Halifax külügyminiszter hétfőn Edinburgban beszédet mondott az időszaki nemzetközi kérdésekről s ez alkalommal főleg a csehszlovák kérdés történelmi jelentőségű megoldásával foglalkozott. Az angol külügyminiszter többek között ezeket jelentette ki:

— Tény az, hogy nem minden történet úgy, ahogy történnie kellett volna, de mindig két utat tartottunk szem előtt: az egyik utat háborúhoz vezetett és Csehszlovákia teljes megsemmisítését jelentette volna, a másik pedig az az ut, amelyet a Csehszlovákia által később elfogadott feltételek jelentettek. A döntésnek a béke mellett kellett történnie, mert ezzel elhárult az európai háború és a háború után bekövetkező minden borzalom veszedelme. Ezért nem szabad tulbecsülni azt az árat, bármily nagyra is látszik, amelyet Csehszlovákia a világbékeért fizetett és társadalmi, gazdasági és politikai téren összeomlott. Sohasem szabad szem elől téveszteni, hogy Csehszlovákiát Nagybritannia, Franciaország és a Szovjet együttes háborúja sem menthette volna meg a megsemmisüléstől. Bármint legyen is a dolog, én úgy látom, hogy azok az áldozatok, amelyeket Csehszlovákia hozott, jóval kisebbek, mint aminek az egész világnak kellett volna hoznia.

Halifax ezután részletesen ismertette Chamberlain tevékenységét, majd így folytatta:

— Nehéz viszonyok között, sorsdöntő órában összeült a négy nagyhatalom és akciót indított a béke megmentésére.

— Sokan vannak — folytatta az angol külügyminiszter —, akik nem méltányolják a Münchenben létrejött közös Chamberlain-Hitler nyilatkozat értékét. Ha azonban figyelembe vesszük azt a szellemet, amely ezt a nyilatkozatot létrehozta, akkor bizonyosra vehetjük, hogy a nyilatkozatban megjelölt uton nagy és messzemenő eredményeket érhetünk el a világ számára. Nem habozom kijelenteni, hogy ha a német és az angol népek sikerül megegyezni, ez a legerősebb biztosíték volna ama veszedelem elhárítására, mely ismét fenyegetheti a világot.

Lord Halifax ezután az újonnan létrejött európai helyzetet ismertette és ama reményének adott ki fejezést, hogy a mostani határmódosítások Középeurópában sokban hozzájárulnak a béke biztosításához. Most tanúi vagyunk a versaillesi szerződés revíziójának, amelyet a Népszövetség őrzött, de eredménytelenül. A magyar kormány tárgyalásokat folytat a csehszlovák kormánnyal és reméljük, hogy megtalálják a méltányos egyetértést, amely kiküszöbölheti vagy csökkenti a faji sérelmeket. Elismérjük, hogy Magyarországnak jogos követelése van

nak és reméljük, hogy megtalálják az utat azok kielégítéséhez. Az ilyen problémáknak nehéz megtalálni az eszményien tökéletes megoldását, mert mindig maradnak kisebbségek a határ egyik vagy másik oldalán. Ha azonban a felek a jóindulat szellemében és azzal a kívánsággal tárgyalnak, hogy meg akarják találni a megoldást a nyilvánvaló sérelmekre, akkor reméljük, hogy megegyezhetnek a kisebbségek érdekeivel kapcsolatos biztosítékok tekintetében is, melyek csökkenteni fogják az igazságtalanságot és megkönnyítik a jövőre nézve a barátságos együttműködést.

AZ ANGOL POLITIKA CÉLJAI

Lord Halifax ezután részletesen ismertette az angol világpolitika céljait. Nagybritannia arra törekszik — mondotta —, hogy kiküszöbölje a különböző politikai tömörülések közti ellentéteket és csökkentse az együttes katasztrófa kihatásait. Világszerte egyre erősödik az a hangulat, hogy minden veszedelmes félreértést meg kell szüntetni. Szerinte minden államban hajlandóság mutatkozik arra, hogy minden kérdésben csak érett megfontolás után döntsön.

— Ha a világ hajóját békésebb

vizekre akarjuk vezetni — mondotta lord Halifax —, három lehetőséget kell szemügyre vennünk. Az első a háború, a második a fegyveres béke, a harmadik pedig a béke és általános megegyezés. Ha igazi békéhez akarunk jutni, akkor a fegyveres békét mellőznünk kell. Mert ne felejtsék el, hogy a béke nem jön el, ha csak várjuk. A béke nem valami szenvedőleges dolog, hanem tevékeny harc mindaz ellen, ami háborút hozhat.

— Utunk egyenes és nincs vesztegetni való időnk. Ki kell használnunk mindazokat a személyes kapcsolatokat, amelyek Münchenben létrejöttek a német, olasz, francia és angol államférfiak között. Az új barátok keresése mellett nem feledkezünk meg régi barátainkról sem. Az a szándékunk, hogy megjavítsuk viszonyunkat valamennyi nemzethez, amely hajlandó ugyanerre velünk szemben.

HALIFAX MA RÁDIÓ-BESZÉDET MOND

Londonból jelentik: A Times diplomáciai levelezője úgy értesít, hogy lord Halifax szerdán rádióbeszédet mond a nemzetközi helyzetről. A beszédet egyedül Amerika számára közvetítik.

Németország erélyes lépést tesz a gyarmatok visszaadásáért

Varsóból jelentik: A lengyel távirati iroda a következőket közli:

Varsóban nagy feltűnést keltett az a Londonból érkezett hír, amely szerint angol körökben bizonyosra veszik, hogy Németország hamarosan erélyes akciót indít a volt német gyarmatok visszaadása érdekében. Londoni körök meggyőződése szerint Németország gyarmati igényei elsősorban Francia-Kamerunra vonatkoznak. Londonban rámutatnak arra, hogy Franciaország sohasem volt megelégedve Kamerunnal sem települési, sem gazdasági tekintetben. (A. A.)

LONDON PÜSPÖKE AZ ANGOL-NÉMET BARÁTSÁGÉRT

Londonból jelentik: London püspöke a hétfői egyházmegyei értekezleten kijelentette, hogy hálátlanok azok, akik két héttel ezelőtt még reszkettek a félelemtől és akiket egy férfiúnak bátorsága és képessége mentett meg. Most ez ellen a férfiú ellen fordulnak és hangoztatják, hogy ők jobban csinálták volna. Azok, akik Hitlert teszik felelőssé a válásért, nem tanulmányozták az elmúlt husz év történetét. Nincsenek azokra a módszerekre, ahogy Anglia a háború után a német nemzetet kezelte. Nem mint politikusként, de mint kereszténynek az a véleménye, hogy az an-

golosoknak el kell fogadniuk azt a baráti jobbot, amelyet Németország immár ötödikben nyújt feljük.

HITLER LIGETFALUBAN

Pozsonyi jelentés szerint Hitler kancellár kedden váratlanul látogatást tett a Pozsonnyal szemben levő Ligetfalu vidékén. Megszemlélte a pozsonyi hídfőt, a cseh erődítéseket és a német megszálló csapatokat.

A NÉMET-FRANCIA VISZONY

Párisból jelentik: A Figaro a német-francia jóviszony kérdésével foglalkozva, megállapítja, hogy ez kapcsolatban áll a francia biztonság kérdésével. Ennek pedig 3 eleme van: az első, hogy Franciaországnak erős és jól felügyezett hadserege legyen. Másodsorban ne történjen semmi kisértet arra, hogy Franciaországot elválasszák Angliától vagy fordítva. Harmadsorban Németország erői ne legyenek arra rendezve, hogy nyílt vagy rejtett nyomást gyakoroljanak Franciaországra.

A lap egy másik cikkében megállapítja, hogy Angliában senkit sem ejthet csodálkozásba az a hír, hogy békebarát francia-német nyilatkozat kibocsátása várható, amely bizonyos értelemben kiegészíti majd a müncheni angol-német nyilatkozatot.

Az Oeuvre szerint Londonba

várják Ribbentrop javaslatait és mielőtt azokat az angol kormány megkapta, Neurath Londonba utazik.

OLASZORSZÁG VÁLLALJA AZ ELLENŐRZÉST

Rómából jelentik: Az olasz sajtó Imrédy magyar miniszterelnök nyilatkozatával foglalkozva, megállapítja, hogy Olaszország vállalná a népszavazás ellenőrzését és a döntőbíráskodást is, annál is inkább, mert hiszen Mussolini volt az első, aki a népek önrendelkezési jogáért sikraszállt Európában.

A BERLINI LENGYEL KÖVET HITLERHEZ UTAZOTT

Berlinből jelentik: Hivatalosan is megerősítik azt a hírt, hogy Lipszki berlini lengyel követ hétfőn este Berchtesgadenba utazott, hogy ott beható megbeszélést folytasson Lengyelországnak Kelet-Európa újrendezésével kapcsolatos álláspontjáról.

A MAGYAR KONZUL TISONÁL

Pozsonyból jelentik: Tiso szlovák miniszterelnök hétfőn fogadta Petrovics pozsonyi magyar konzult. (A. A.)

KITILTOTT LAP

Pozsonyból jelenti az Avala: A szlovák kormány a rendkívüli intézkedésekről szóló törvény alapján Szlovákia egész területén betiltotta a Prager Tagblatt terjesztését.

MINISZTERTANÁCS PRÁGÁBAN

Pozsonyból jelentik: Tiso szlovák miniszterelnök és a szlovák kormány többi tagja kedd reggel Prágába repült, hogy résztvegyen a csehszlovák kormány tanácskozásain, amelyeken a magyar ellenjavaslatokkal foglalkoztak.

ELHALASZTOTT KIFIZETÉS

Prágából jelentik: A cseh nemzeti bank tanácsa legújabb jelentésében közli, hogy a november 1-én esedékes állami pénztárjegyek kifizetését 1939 május 1-ére halasztja. A pénztárjegyek tulajdonosainak november 1-én a szelvények ellenében csak a kamatókat fizetik ki.

TÜZHARC A HATÁRON

Loboschitzból jelenti a német távirati iroda: Péntek este husz emberből álló cseh banda Loboschitztól délre újból támadást kísérelt meg, de a német rendőrök visszaverték. Huszonnégy órával később cseh oldalról tűz alá vették a Loboschitztól nem messze fekvő Lugavitz helységet. A német határőrök viszonzották a tüzelést. Nyilvánvalóan ellenőrizhetetlen cseh bandákról van szó, amelyek a saját szakállukra viselnek portyháborút. (A. A.)

Erős harcok Madridtól délre

A köztársasági csapatok részére ruhaneműket gyűjtene

Madridból jelenti a Reuter: A nemzetiek Madridtól délre meglepetésszerűen támadtak és erős harc fejlődött ki.

A nemzetiek elfoglalták Siempát, Suelosát és Sansent, amelyek Aranjuez mellett fekszenek. Ezeket a községeket a köztársaságiak nem sokkal később visszafoglalták.

Barcelonából érkező hírek szerint a köztársasági parancsnokság elrendelte, hogy november elsejével gyűjtéseket indítsanak a köztársasági csapatok ruhaszükségletének ellátására.

Burgosból jelenti: A burgosi kormány rendeletet adott ki, amely intézkedik arra vonatkozólag, hogy

a háború után a hadviseltek rendes foglalkozáshoz jussanak.

A rendelet elve az, hogy minden volt frontharcosnak dolgoznia kell.

Blücher kegyvesztett lett és elűnt

Ellentétes hírek szovjet főtisztviselőkről sorsáról

A Havas jelenti Moszkvából (A. A.): Blücherről csak annyit lehet tudni, hogy eltűnt és hogy valószínűleg kegyvesztett lett.

Azok a külföldön elterjedt hírek, amelyek szerint Visinszki államügyész Blücher ellen és több más magas állásban lévő szovjetorosz tisztviselő ellen vádiratot készített, alaptalanok. Ugyanis nem látható, hogy Blücher és a többi állítólagos kegyvesztett főtisztviselő között kapcsolat lett volna.

Ami pedig azt a hírt illeti, hogy Ottó Schmidt, az Északi-tenger utjainak igazgatója szintén kegyvesztett lett, csak annyit lehet megjegyezni, hogy Schmidtet tegnapelőtt az operában látták.

Daladier Louis Marinna, a szenátorválasztások győztesével tárgyalt

A Temps szerint a szenátorválasztások eredménye a népfront formális elítélését jelenti

Párisból jelenti a német távirati iroda:

A Journal a radikális szocialisták marseillei kongresszusával foglalkozik. A kongresszus után — írja a lap — a kormány törvényerejű rendeleteket ad ki.

Az Epoque szerint Daladier csak akkor bővíti ki a kormányát, ha a tervezett rendeleteket a közvélemény rosszul fogadja.

A Temps szerint

a szenátorválasztások eredménye a népfront formális elítélését jelenti.

A Havas jelentése szerint Daladier miniszterelnök hétfőn hosszú megbeszéléseket folytatott Louis Marinna, a köztársasági szocialisták elnökeivel, akinek pártja a szenátorválasztásokon nagy sikert ért el. Louis Marin a tárgyalás után nem akart nyilatkozni.

Északpalesztinában betiltották a közlekedést

A katonai hatóságok kivégeztek három arab terroristát

Jeruzsálemből jelenti: Hétfőn kivégeztek három arab terroristát. A három arabot azért ítélték halálra, mert résztvettek a ramalahi támadásban.

A jeruzsálemi óvárosban a helyzet annyira javult, hogy a brit katonajáratok egy részét visszavonták.

Hebronban 24 órás ostromállapotot hirdettek ki, mert egy összetűzésben több rendőr megsesült.

A palesztinai katonai főparancsnokság elrendelte, hogy november elsejétől kezdve automobilon vagy vonaton csak azok utazhatnak, akik személyazonossági igazolványokkal rendelkeznek. Ezzel el akarják érni, hogy mindenki szerezzen be igazolványt, másrészt pedig, hogy az arab terroristák ne használhassanak vonatot és automobilt.

Jerikó és Jeruzsálem között az országúton felrobbantottak egy hidat.

Az angol főparancsnokság Észak-Palesztinában betiltották minden közlekedést. Az utakon cirkáló őrszolgálatok csak különleges engedéllyel rendelkezőknek engedik meg a közlekedést.

A japánok kardcsapás nélkül elfoglalták Hankaut

A kínai kormány Csunkiangba menekült

Tokióból jelenti: A kínai csapatok délnyugati irányban elhagyták Hankaut.

Sanghaji jelentés szerint a japánok első gépesített osztagai kedden délelőtt 9 óra 35 perckor bevonultak Hankauban.

A kínaiak Hankauban az elmúlt éjszaka folyamán felrobbantották a japán tulajdonban levő épületeket. Két angol ágyunaszád a német engedményes terület közelében vetett borgonyt. Az összes kínai minisztériumokat Csunkiangba, Kína legújabb ideiglenes fővárosába helyezték át.

Mint a Reuter-iroda jelenti, Hankau és a környező Vusang és Hanjang városok 1.750.000 főnyi lakosságából Hankauban mindössze négyszázezer maradt vissza, a többi elmenekült.

Hankauban menekült negyedek létesítettek. Ez a negyed a francia engedményes területet, az egykori német engedményes területet, valamint a szovjetorosz és angol negyedet és a kínai negyed egy részét foglalja magában.

ELSÜLYESZTETT MENEKÜLT-SZÁLLÍTÓ HAJÓ

A Central News sajtóiroda közlése szerint a japán repülőgépek Hankautól északra, a Jangce folyón bombázták és elsüllyesztettek 3 kínai hajót, amelyek hankai menekülteket szállítottak. A három hajón összesen 8000 utas volt, akik közül alig százan menekültek meg.

Áprilisi tréféért a vádlottak padjára került egy csantaviri lapudósító

A bíróság megállapította, hogy nem sértőek az „Áprilisi újság” tréféi

Szokatlanul érdekes sajtópert tárgyalást kedden délelőtt a szubotícai törvényszéken Vukicsevics Veszelin tanácselnök hármas bírói tanácsa. Tóth Bagi Géza 32 éves csantaviri lapudósító sajtó utján elkövetett rágalmozás vádjá miatt került a bíróság elé, mert április elsején vice-

ANGOL TILTAKOZÁS TOKIÓBAN

Londonból jelenti: Az angol nagykövét a japán külügyminiszter helyettesénél tiltakozott a Sundryper angol ágyunaszád bombázása miatt. A tiltakozó jegyzék kiemeli, hogy a japán támadás annál jogosulatlanabb volt, mert az angolok állandóan tájékoztatták hajóik helyzetéről a japánokat. Hír szerint az angol kormány kártérítést fog követelni Tokiótól.

A JAPÁN HADIZSÁKMÁNY

A délkínai hadművelési területről érkezett jelentések szerint a japán csapatok tíz nap alatt, vagyis az első japán csapatok partraszállásától kezdve Kanton elestéig 100 gyorstüzelő ágyút, 15 hegyi ágyút, több 150 milliméteres ágyút, 15 tankot, 30 páncélos gépkocsit, 300 különböző tehergépkocsit, 100 léghárító ágyút és egy vonatot zsákmányoltak. A kínaiak 6600 halottat hagytak a csatatéren.

ÜRÜMÜNNEP TOKIÓBAN

A legújabb jelentések szerint Hankau elestét szirénákkal adták Tokió lakosságának tudomására. A japán fővárost azonnal fellebegtették és a lakosság nyolcnapos ünnepség keretében ad kifejezést a győzelem feletti örömeiknek. Hír szerint Hankau bevételének napját nemzeti ünnepé nyilvánítják.

zö jelmezben jelentek volna meg: Gombos Lajosné házasságközvetítő, Torma Matild apacsjelölt, Döme Gellért hősszerelmes, Bátkai Rezső tanyai bárójelölt, Kadvány Imre, a jámborság mintaképe.

A felsoroltak sértőnek találták a tréfát

és feljelentést tettek Tóth Bagi Géza, az Áprilisi Újság kiadója ellen. A felelős szerkesztőt nem lehetett a vádlottak padjára ültetni, mert a lapot Ali ben Kir néven a valóságban nem létező személy jegyezte.

A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy nem sértő szándékkal közölte a tréfát és maguk az inkriminált kifejezések sem sértőek.

A bíróság a perbeszéd után

felmentette a sajtóvétség vádjáról

Tóth Bagi Gézát és megállapította, hogy a vicclap cikke nem volt sértő. A bíróság 200 dinár perköltség megtérítésére ítélte a feljelentőket.

Nagy ünnepek Jugoszláviában a jugoszláv tengerparti megszállásának huszadik évfordulója alkalmából

A jugoszláv haditengerészet október 31-én ünnepi védszentjének napját. A Jadranszka Sztrázsa szervezete szintén ezt a napot választotta országos ünnepül és most elhatározta, hogy október 31-én nemcsak a szokásos Adriai-napot rendezik meg, hanem megünneplik az adriai tengerpart jugoszláv fenhatóság alá való jutásának huszadik évfordulóját is.

Országszerte nagy ünnepeket rendeznek.

Noviszádon október 31-én este hat órakor tartják meg az ünnepeket a báni palota nagytermében. A műsoron a jugoszláv himnusz, szavatok és Bartulovics Nikó író előadása szerepel. Belépődíj nincs.

Ezer dinár pénzbüntetésre ítélték egy branyinrhi rendőt, mert gumibotjával megvert egy renastrujoncot

mett gumibotjával megvert egy renastrujoncot

A szombori törvényszéken Popovics hármas büntetőtanácsa tegnap tárgyalta Knezsevics Kuzman branyinrhi rendőr bűnyűjét. A vádirat szerint Knezsevics 1934 július 4-én öklével és gumibotjával úgy megverte Bácsics Mátót, hogy az az ütések következtében könnyebb természetű sérüléseket is szenvedett. A tegnapi tárgyaláson Knezsevics tagadta a terhére rótt cselekményt, a sértett, annak anyja és nagynénje azonban, akik a községháza mellett laktak és hallották Bácsics jajgatását, amikor Knezsevics verte, ellene vallottak.

A bíróság ezért hivatalos hatálommal való visszaélés és könnyű testisértés miatt ezer dinár pénzbüntetésre ítélte Knezsevics Kuzman rendőrt.

újságot jelentetett meg és abban különböző tréfákat közölt a környékbeli ismertebb emberekről. Az Áprilisi Újság egyik cikke »Tornyosi maszkabál« címen a következőket írta:

— Ha Tornyoson jelmezbálat tartottak volna, az alábbiak a követke-

Az örült ország

Ha a fej megőrül, akkor a végtagok is úgy viselkednek, mintha örültek lennének. Egy örült agyvelő akaratát közvetítik. S ha ez az örület az ország fejét keríti hatalmába, az ország maga is úgy fog viselkedni, mintha meghibbant volna. Nincs semmi képtelen abban, hogy egy ország is megőrülhet, feltéve, hogy a kapcsolat a fej és az ország között olyan, hogy a fej akarata alól nem vonhatja ki magát. Már pedig a viszony Sztalin és Oroszország között ilyen. Sztalin úgy rendelkezik az országgal, mint a végtagjaival. Nem tűr önálló akaratnyilvánítást, mindenki rákon engedelmeskedni tartozik neki. Ő a fej, a többiek csak végtagok, akiknek egyetlen feladatuk az, hogy a fej akaratát képviseljék és rendelkezéseit végrehajtsák. Oroszország, mint önálló államszervezet megszűnt. Oroszországot ma egyedül Sztalin jelenti, akinek sikerült hatalmát az országra oly mértékben kiterjeszteni, hogy az egész ország az északi tengertől a Csendes óceánig nem egyéb, mint a fej gigászivá megnövekedett teste.

A különbség Sztalin és a legitim államfők között az, hogy a legitim államfők a nemzetet személyesítik meg, a nemzet akaratát képviselik, míg Sztalin esetében megfordítva, a nemzet Sztalint személyesíti meg és az ő akaratát képviseli. Az első esetben az »egy mindenkiért«, az utóbbi esetben pedig a »mindenki egyért« elve érvényesül. Sztalin hatalma valóban példátlan a maga nemében és e példátlan hatalom igénylése már magában véve is a legnagyobb mértékben patológikus, a nyilvánvaló örülés jele, hatalmi téboly. Emellett Sztalin minden ténykedése is tipikus módon utal az örült jelenlétére és ennek talán egyik legjellegzetesebb tünete az a sorozatos »árulás«, mely a külföldön akkreditált szovjetképviselők tömeges szökésében, öngyilkosságában, eltűnésében, visszarendelésében és kivégzésében nyilvánul meg.

Árulók mindig voltak és lesznek, de ez a tömeges »árulás« a maga tipikusságában, elsősorban annak az állapotnak a tarthatatlanságára jellemző, amelyet Sztalin akaratának képviselete számukra jelent s amelyhez alkalmazkodni végső következtében egyértelmű a lehetetlenség. Azt kell látnunk ebből, hogy a »végtagok« csak kényszerhelyzetben engedelmeskednek a főnek és sohasem meggyőződésből. Mihelyt sikerül lábukat az ország határain kívül tenni s magukat a fej akarata alól többé-kevésbé kivonni, megszűnnek engedelmeskedni neki, »megszöknek«. Ez a tömeges szökés kicsinyben egy egész ország menekülését jelképezi s hogy az egész ország nem menekült még el a dühöngő tigris ketrecéből, az nyilván nem annyira a szándékon, mint inkább a megfelelő alkalom hiányán s a dolog kivihetlenségén mulott. Csak így lehetséges, hogy egy egész ország megadással hajtsa fejét egy dühöngő örült akaratának járma alá és maga is úgy viselkedjék, mintha ez az örület a maga legszemélyesebb akarata és boldogsága lenne. Mint annyiszor, úgy most is »fejtől büzik a hal« s a nagybeteg Oroszország nem is fog betegségéből kigyógyulni mindaddig, amíg egy bátor és erős kéz le nem vágja törzséről az élődi fejet, mely hozzáadott.

KISBÉRY JÁNOS

Gyevgyelia közelében, a borzalmas erejű hóviharban megfagyott két katonafiszta és egy határőr

Kujundzsics Szteván ezredes ellenőrző körútján jelment a Kozsuh hegység ormára és ott érte a halálos szerencsétlenség

Gyevgyelia környékén, a régi Szerbia legdélibb határvidékén napok óta olyan nagy hóviharok pusztítanak, amint emberemlékezet óta nem volt példa. A hirtelen beköszöntött rendkívül hideg időjárás teljesen készületlenül találta a lakosságot, úgyhogy

számos ember megfagyott.

A fagy áldozata lett három katonai személy is.

A havazás Gyevgyelián és környékén még október 21-én kezdődött. Addig meleg, verőfényes volt az idő, a lakosság még teljesen nyári ruhákban járt. Október 20-án köszöntött be a nagy hideg és 21-én már megindult a havazás is.

Három napig hullott szakadatlanul a hó és mindenfelé fűb, mint egyméter magasra emelkedett.

Szombaton nagy szélvihar kerekedett, amely hatalmas hófúvásokat okozott és a dermesztő hideget csak növelte. A hóviharok központjában a Kozsuh hegység volt. A hegycsúcsán következett be az a szerencsétlenség, amely szinte pártját ritkítja. A Kozsuh csúcsán, a Mala Rupa

és Markovó Jezero határerődítmenyek között hétfőn

megfagyva, holtan találtak rá Kujundzsics Szteván ezredesre, az első határszakasz parancsnokára, Nikitovics Dragoszláv főhadnagyra, a humi 17-ik határőrszázad szakaszvezetőjére és Achmed Azirovics közkatona.

A holttestek közelében találták eszméletlen, majdnem teljesen megfagyott állapotban Ilics Dragoljub századost és három határőrt. A még életben lévő századost és határőröket a Mala Rupa erődítménybe vitték, ahol

dörzsöléssel életre keltették őket.

Állapotuk válságos.

Kujundzsics Szteván, a szerencsétlenül járt ezredes a múlt hét közepén indult el Szkoplyéből, hogy a határőrszázadokat felülvizsgálja. A 18-ik században tartott inspekciónak a 17-ik századhoz akart menni, amely Hum községben székelt. Gyalog indult el, hogy feljusson a Kozsuh hegység ormán lévő határőrállomásokra is. kíséretében volt Ilics százados, Nikitovics főhadnagy

és három határőr.

A Mala Rupa határállomás Hum községhez 15 kilométerre van. Az ut nagyon nehéz, alig járható. Az ezredes és kísérete kora hajnalban jutott fel a hegytetőre, ugyanakkor borzalmas erejű vihar indult meg.

A hó teljesen belepte az utat, úgyhogy a tájékozódást elvesztették.

Tehetetlenül bolyongtak ide-oda a hegyen és többször szakadékba zuhantak, amelyből alig tudtak kivergődni. Közben csontfagyasztó szél fújt, amely ellen semmilyen módon nem tudtak védekezni. Hosszu ideig kétségbeesett erőfeszítéseket tettek, hogy menedéket találjanak, de hiába.

Mintegy fél napi bolyongás után halálra fáradtan rogytak össze és az ezredes, a főhadnagy, valamint a közkatona meghalt,

a többieket — mint már említettük — fölig megfagyva találták a szerencsétlenség színhelyén.

A nagy szerencsétlenség az egész környéken mély megdöbbenést keltett

Vasárnap nagyszabású magyar ifjúsági találkozó lesz a szuboticei Magyar Olvasókörben

A találkozózn vidékről is igen sokan vesznek részt — A báni hivatal engedélyt adott a gyűlésre

A szuboticei Magyar Olvasókör ifjúsági osztálya már régebben elhatározta, hogy Szubotícán nagyszabású magyar ifjúsági találkozót rendez, amelyre meghívja mindazokat a magyar fiatalembereket és lányokat, akik magyar kulturális téren működnek, vagy dolgozni kívánnak.

Az ifjúsági találkozó napját október 29-ában állapították meg és a báni hivatal már meg is adta a szükséges engedélyt. A kongresszust a szuboticei Magyar Olvasókör nagytermében tartják meg vasárnap délelőtt. A napirenden a Magyar Olvasókör dalárdájának énekszámai, különböző előadások és a határozati javaslat szerepel.

A rendezők a nagyszabású magyar ifjúsági találkozóra meghívókat küldtek szét egy-egy egyesületnek, mint magán-személyek részére, de a gyűlésen azok is résztvehetnek, akik nem kaptak meghívót, illetőleg nem tagjai valamilyen meghívott egyesületnek. A meghívókhoz mellékeltek a gyűlésen előterjesztendő határozati javaslatot is.

A gyűlés iránt az egész Vojvodinában nagy érdeklődés nyilvánul meg, mivel Jugoszláviában ez lesz az első hasonló jellegű nyilvános magyar ifjúsági kongresszus.

A gyűlés teljesen politikamentes.

csak a magyar ifjúság kulturális és gazdasági kérdéseit tárgyalják.

Két dudás egy csárdában

Három cigány lócsiszár löccsel és bottal véresre vert három zsabalyi lakost

Véres befejezést nyert a hétfői zsabalyi hetipiác. A zsabalyi hetipiác környékszerzte híres különösen lópiácáról, amely kisebb vásárnak is megfelel. Itt adnak találkozót azután, kénytelen-kelletlen, a környék lócsiszárai is és nem egyszer megtörténik, hogy bakafántoskodásuk harsogó vitákban vagy éppen csatogó pofonokban robban ki. A mostani, 24-én megtartott heti-

piacnak négy súlyosan sérült áldozata van.

Röviddel a hetipiác végezte előtt Dimics Milán, Nikola és Sztánkó cigány lócsiszárok kocsiára ültek és megindultak a községbe. Plyacsics Zsivkó vendéglőjében eközben békésen iddögáltak Pavlov Cvéta, Csonkocs Bránkó és Csonkics Milován zsabalyi lakosok, akik közül

Pavlov, amikor meglátta a vendéglő előtt elhaladó Dimicséket, kiment az uccára és odakiáltott Dimics Milánnak: »Hé, testvér, gyere ide!« Dimics meghallotta a kiáltást, megállította a lovakat, leszállt a kocsiról és a löcsőt leakasztva odament Pavlovhoz. Amint Pavlovhoz ért, Dimics megforgatta feje fölött a löcsőt és úgy fejbévágta Pavlovot, hogy eszméletlenül összerogyott.

A jelenetnek tanúi voltak Csonkicsék, akik az uccára futottak, azonban ők sem jártak jobban mert csakhamar az ő fejükön csattogott Dimics kétkézre kapott löcse. A kocsiról most már leugrált a másik két Dimics is és botokkal puhították Csonkicsék koponyáját. A rendőrség letartóztatta Dimicséket, akikről behízonvult, hogy Pavlovra már régebbi idő óta haragudtak, mivel ő is lóvásárlással foglalkozott.

A konkurrenciát nem bírták fáraó utódai.

A súlyosan sérült Pavlovot és Csonkicsékat orvosi segélyben részesítették. Dimicséket pedig kihallgatásuk után beszállították Noviszádra és átadták őket Papricsics Milán vizsgálóbírónak, aki kihallgatásuk után dönt további sorsukról.

««(III)»»»

MEGNYUGSZIK

— Megnyugszom az itéletben, bíró ur, de valamit szeretnék kérdezni.

— Tezsék.

— Ugy-e, a börtönben szabadon választhat valami mesterséget?

— Igen.

— Akkor szeretném, ha közbenjárna a bíró ur, hogy én pilóta lehessenek.

Sztankovics földmivelési miniszter kihallgatáson fogadta dr. Deák Leót

Vojvodinai kiküldötték a földmivelési miniszternél

Beogradból jelentik: Sztankovics Szvetozár földmivelési minisztert tegnap ismét többen keresték fel a Vojvodinából. A kora délelőtti órákban Miroszavlevics Koszta noviszádi városelnök és dr. Magarasevics Bránkó noviszádi városelnök helyettes jelentek meg a földmivelési miniszternél, aki fogadta őket. Utánuk Zsivkovics petrovgrádi városelnök tett látogatást a földmivelési miniszternél.

Dr. Deák Leó a délelőtti folyamán szintén felkereste a földmivelési minisztériumban Sztankovics minisztert,

akí háromnegyed óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta a volt magyar párti tartománygyűlési képviselőt.

A délelőtti folyamán még Kobaszics Sztjepán, az Avala vezérigazgatója is látogatást tett a földmivelési miniszternél.

Miroszavlevics Koszta és dr. Magarasevics Bránkó a délutáni folyamán a miniszterelnökségen is voltak.

Tíz, illetve 7-7 napi feltételes elzárásra ítélték a temerini szártolvaj telepeseket

Makszimovics Szvetisláv büntetőbíró hármastanácsa tegnap délelőtt foglalkozott a noviszádi törvényszéken Págyen Osztoja 39 éves, Dondur Pantelija 23, Jeliszávac Gyura 31 és Joziicsics Gyura 50 év körüli temerini dobrolvójac telepések szártolvajlásának ügyével. A vádirat szerint Págyen és társai tavaly és harmadéve két izben

több kocsiira való szárat loptak Gulyás Antal, illetve Krsztics Zsivkó földjéről.

A vádlottak a vádirat felolvasása után egy kivételével kijelentették, hogy bűnösnek érzik magukat. Elmondták, hogy Gulyás, illetve Krsztics földjére kocsival mentek ki és előbbtől mintegy 480, utóbbtől pedig körülbelül 550 szárkévért hordtak el. Azt, hogy mi vitte őket a lopásra, nem mondták el.

Gulyás elmondta, hogy miután kitudódott a lopás, a tolvajok felkeresték és kifizették a szárrát, így nem kíván semmi kártérítést vagy a tolvajok megbüntetését. Krsztics ugyancsak kijelentette, hogy az ő kárát is megtérítették, azt azonban nem tudja, hogy mennyi szárat loptak el a földjéről. Megkérdezték Joziicsicsot, ő azonban rezignáltan kijelentette, hogy ők bizony

a nagy rakodásban meg se olvasták, hány szárkévért dobnak a kocsiira.

A bíróság ítéletében bűnösöknek nyilvánította a vádlottakat és Págyent 10, a többi vádlottat pedig 7-7 napi elzárásra ítélte, a büntetés kitöltésének idejét azonban egy évre felfüggesztette. Az ítélet jogerős.

Fizessen elő a Reggeli Újságra

Tűzde

BEOGRÁDI ÉRTEKTŐZSDE

Oktober 25.

London (egy font) 210.71—208.65, Páris (100 frank) 118.11—116.67, Newyork (100 dollár) 4394.82—4353.51, Genf (100 svájci frank) 1003.52—996.45, Milánó (100 líra) 233.27—230.19, Prága (100 esk) 151.79—150.69, Amszterdam (100 hol. frt) 2402.25—2387.65, Berlin (100 márka) 1769.90—1756.02, Brüsszel (100 belga fr.) 747.26—742.20, Szaloniki (100 drachma) 34.35—33.65, Varsó (100 zloti) 830.73—824.23, London magánklíring 238.80—237.20, Berlin magánklíring 1442.96—1422.96. — **Alampapírok:** 7 százalékos beruházási kölcsön 99.50—99, kötés 99, 7 százalékos stabilizációs kölcsön 98, 8 százalékos külföldi kölcsön 91.50—90.50, 2 és fél százalékos Ratna Steta 472—471, kötés 471—470.50, 6 százalékos bégluk 90—89.75, kötés 89.75—89.50, 6 százalékos dalmát agrár 89.50—89, kötés 89.25—89. — **Részvények:** Narodna Banka 7400—7360, kötés 7380, Agrarna Banka 223.

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Noviszád és Szombor környéki 152, középbácskai 152, felsőbácskai 154, Tisza, uszály I. 160, Tisza, uszály II 159, bácskai és bánáti, Duna uszály 157, bági uszály 158, tisza csatornai uszály 157, felsőbánáti k. d. 154, délbánáti 152, szerémi, Duna 153, szerémi Száva 150, szerémi k. d. 151—152, szlavóniai k. d. 152—153, Rozs, 72 kilós, 2 százalékos 144—146, Árpa, 64—65 kilós bácskai és szerémi 140—152, Zab, bácskai és szerémi 137.50—140, szlavóniai 137.50—140, Tengeri, bácskai 118—120, bánáti k. d. 117—119, bánáti vrsaci paritásban 117—119, indiai paritásban 118—120, száritott, indiai paritásban 97—99. **Buzaliszt,** bácskai és bánáti állomásról nullás g és g 250—260, kettes 230—240, ötös 210—220, hatos 190—200, hetes 160—170, hár és feles 120—125, nyolcas 110—115. Szerémi és szlavóniai állomásról nullás g és g 245—255, kettes 225—235, ötös 205—215, hatos 185—195, hetes 155—165, hár és feles 120—125, nyolcas 110—115. — **Buzakorpa** jutársákokban bácskai 97—99, szerémi 94—96, bánáti 93—95. **Fehérbab,** bácskai és szerémi 2 százalékos zsák nélkül 290—292.50, Szlavóniai róza burgonya 50—52, fehér, szlavóniai 44—46. **Sertészsír** 25 kilós kannákban bruttó nettóért 1425—1450. — **Irányzat:** nyugodt. Forgalom: közepes.

SZOMEORI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Szombor környéki 152, szerémi, Duna 153, Száva 150, k. d. 149—151, szlavóniai k. d. 149—151, felsőbácskai 154, délbánáti 152, felsőbánáti 154, Tisza, uszályból I. 160, II. 159, Tisza, csatorna 157, dunai hajórakomány, Bácska, Bánát 157, bogai hajórakomány 158, Rozs, bácskai vasut 140—142, Zab, bácskai vasut 132.50—135. **Árpa,** bácskai 63—64 kgos 146—149, szerémi 62—64 kgos 146—148, Tengeri, bácskai vasut prompt 117.50—120, bácskai száritott 98—100. **Bab,** fehér 280—290. **Buzaliszt,** nullás g és g 250—260, kettes 230—240, ötös 210—220, hatos 190—200, hetes 155—165, nyolcas 110—115. **Korpa,** prompt bácskai 97—99, szerémi 94—96. **Sertészsír,** új nagy-hordókban 14.50—15.50, új középhordókban 14.50—15.50, új kishordókban 14.50—15.50, kannában bruttó nettóért 13.75—14.75. **Füstölt szalonna** 14.25—15.25, sózott szalonna pofa és hasalja nélkül 13.25—14.25. **Irányzat:** változatosan. Forgalom: 41 vagon.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZÁRLATOK

A dinár árfolyama, Budapest 7.15—7.70, Berlin 5.63—5.67, London 212. Zürich, Beograd 10, Páris 11.73 háromnegyed, London 20.975, Newyork 44.50, Brüsszel 74.475, Milánó 23.175, Amszterdam 239.45, Berlin 176.375, Szófia 5.40, Prága 15.125, Varsó 82.75, Bukarest 3.25.

HIREK

Felhős, enyhébb idő

Jugoszlávia egész területén felhős idő volt, a tengermellék nyugati részét kivéve, ahol derült volt. Az északkeleti részeken esett az eső. A hőmérséklet lényegében nem változott. A legalacsonyabb hőmérséklet Szkoplyén 1 fok, a legmagasabb Omisaljban 17 fok volt.

Időjelzés: Az egész országban felhős, az északnyugati és nyugati részeken esős, keleten és délen derült idő várható. A hőmérséklet kissé emelkedik.

Szobrot állítottak Radics Istvánnak. Novi Rácson fényes ünnepségek keretében vasárnap leplezték le Radics Istvánnak, a horvátok nagy vezérének szobrát. Az emlékművet, amelyet Augustinics zágrébi szobrász készített, a templom közelében állították fel, azon a helyen, ahol Radics első beszédét mondotta. A szoborleplezés előtt a HSS és a Macsek párt több vezető embere mondott nagyszabású beszédet. A szobor felhíra a következő: »Novi Rács község egyszerű lakossága háliból emelteti ez emlékműt Radics Istvánnak, 1904-ben elmondott első beszéde emlékére. 1938.«

— **Szádelháros** teríték. Mint Bostonból jelentik, Massachusetts állam tehető demokráták bankettre hívta a pártvezetőséget. Egy-egy terítékért 100 dollárt kell fizetni. Az óriási bankett óriási jövedelmét választási célokra fordítják.

— **Ellen villamoszék.** Newyorkból jelentik: Egy Leonardo Piccoli nevű olasz orvos olyan villamoszékot talált fel, amely nem kivégzésre, hanem életkeltésre szolgál, de egyelőre csak állatokon próbálták ki. Ezen a villamoszéken életre keltett olyan állatokat, amelyek villamosáramtól sújtottan már a legkisebb életjelet sem adták magukról. Az olasz orvos szerint találmányának nagy jelentősége van olyan villamoszékokban, amelyekben sürűn fordulnak elő szerencsétlenségek.

— **Két évi börtönrre és három évi kényszermunkára ítélték** a feketési betörőt. A szubotícai törvényszék kedden ítélték a háromrendbeli betöréssel és egy lopással vádolt Harangozó Lajos 28 éves feketéi napzamos bűnügyében. A vádlott nagy nyomorával védekezett és töredelmes beismerő vallomást tett. A bíróság két évi börtönrre és három évi kényszermunkára ítélte Harangozót, mert többszörösen büntetett előéletű, notorius betörő, akin nem javítottak eddigi büntetéseit.

— **Zenére jobban fejlenek a tehéneket.** Sir Harry Hague, egy nagy angol tejkereskedelmi vállalat igazgatója, rádióközleményeket szereltetett három tejgazdasági istállójába. A zene hallgatása annyira előmozdította a tehének tejelését, hogy három hónapon belül nyolc első és két második tejelesi bajnokságot nyertek. A siker buzdító hatása alatt a vállalat összes istállóiba bevezetik a rádiót.

— **Seprű-dandár.** A washingtoni állami munkahivatal pályázatot hirdetett 2000 takarítónői állásra heti ezer dinár fizetéssel az állami hivatalok tisztántartására. Másnap délelőtt a washingtoni központi rendőrpület előtt, ahol a pályázóknak jelentkezniök kellett, közel 20.000 takarítónő, nagyjából néger, tolongott és dulazkodott pályázati úrlapokért. Miután az egész környéken megakadt a forgalom, többszáz rendőr próbálta az utcát megtisztítani, de teljesen tehetetlenek voltak a sikoltozó, karmoló, örvényező asszonytáborral szemben. Végre lovasrendőrök vágattak a tömegbe és verték szét a »seprűdandárt«.

NAGY TŰZ A CSIBI DUNGYERSZKI-FÉLE KENDERGYÁRBAN

A csibi Dungyerszki-féle kendergyárban tegnap délután tűz ütött ki. A tűz rendkívül gyorsan terjedt és azzal a veszéllyel fenyegetett, hogy az egész kendergyár leég. A csibi tűzoltóság azonnal kivonult, de a nagy tüzzel szemben tehetetlennek bizonyult. Értesítették a noviszádi tűzoltóságot is, ahonnan teljes felkészültséggel kivonultak a tüzhöz. Az oltási munka az esti órákban még folyt. A tűz keletkezésének okát egyelőre nem sikerült megállapítani.

— **MI MINDEN TÖRTÉNIK A FÖLDÖN EGY ÓRA ALATT?** Az angol statisztikai hivatal kimutatása szerint egy óra lefolyása alatt:

5400 ember születik és 4600 ember hal meg a földön;

a bíróságok 198.000 vádlott felett ítélik;

az emberek 25 millió kilogramm burgonyát, tízmillió kiló fűszereket, három és fél millió kiló húst, hárommillió marhát, hárommillió halat és 30 millió kiló cukrot fogyasztanak el;

egy óra alatt a földön 180.000 tonna cigarettát és szivart gyártanak;

egy óra alatt az egész földön 7500 új automobil készül el;

a postahivatalok 115.000 táviratot, több mint egymillió levelet és levelezőlapot továbbítanak;

egy óra alatt 400.000 meteor hull le a földre és mintegy 1800 villám hasítja meg az eget.

— **BAJMOKI HIREK.** Majer István földbirtokosnak az ugynevezett Rátán lévő birtokán nagymennyiségű szalma és kukoricaszár égett el. A kár biztosítás után megtérült. A tüzet a szalmakazal körül gyúrával játszó gyermek idézte elő. — A bajmoki Sport műkedvelői szombat, október 29-én este a mozi helyiségében előadják a Sárgapitykés közlegény című háromfelvonásos operettet. Előadás után tónemulatság lesz.

— **Ablakbeverések Szárbeccsén.** Szombaton éjszaka ismeretlen tettesek beverték dr. Galambos Ferenc, dr. László Dezső és dr. Zelenay Miklós ügyvédek, dr. Klemen József orvos, valamint dr. Stadler Károly fogorvos lakásának ablakait. A rendőrség és a csendőrség erőies nyomonozást indított a tettesek kitértének felderítésére.

— **Törüljártak a burmai bojkott-hazafiak.** Burmai hazafias egyesületek mozgalmat indítottak a külföldi szövetek bojkottálására a világosbarna háziszóttos viselésére buzdítva a lakosságot. Rangoonban bojkottőrök álltak a nagyobb üzletek előtt, hogy lebeszéljék a nőket az idegen gyártmányú szövetek vételéről. Mídon ez sem hozta meg a várt sikert, buddhista papok kikérgették a templomokból és bambuszbotokkal verték meg az uccán az importált kelméket viselő nőket. A hazafias fellángolást csak az a leplezés hűtötte le, hogy a tüzzel-vassal népszerűsített »háziszóttos« japán szövőgyárakban készült, amelyek megtevesztésig híven utánozták a burmai népipari termékeket.

— **Szurkálásért négy hónap.** A szubotícai törvényszék súlyos testisértés vétsége miatt négyhavi fogházra ítélte Jónás Lajos 37 éves molli földművest, mert a múlt év októberében az egyik vendégloben megtámadta és megbicskázta haragosát, Nuspai Gábor munkást. A bíróság a vádlottat szabaddábra helyezte, mert a vizsgálati fogsággal kitöltötte büntetését.

NEM TUDJA

— **Igaz, hogy a feleséged saját magával beszél, ha egyedül van?**

— **Nem tudom. Még sohasem voltam ott, amikor egyedül volt.**

— BEZDANI HIREK. A mult hét végén rendezett horgászversenyt megzavarta a rossz idő és az apatini halászok, de néhány horgász még így is szép eredményt ért el. A díjnyertesek sorrendje: 1. Kelle János, 2. Kóteles Andor fogorvos, 3. Opra Jován községi jegyző. Ezekon kívül kiosztottak még nyolc díjat. A versenyt a Nagy-vendéglőben rendezett társasvacsora fejezte be. — A vasárnapi bucsu alkalmából a Katolikus Legényegylet Gurics Mihály rendezésében a Tallós-vendéglőben színehozta a Gyimesi vadvirág című 3 felvonásos népszínházi művet. Ugyanakkor a BSF bucsuművelését rendezte a Nagy vendéglőben. — Bérics Gyuró kengyijei legény a kerékpárijával a csatorna hídjánál összekötött egy kocsival és súlyosabb sérüléseket szenvedett.

— Utas nélkül indult el a szombori személyvonat Szuboticáról. Egyedülálló eset történt hétfőn a szubotici vasúttállomáson. A Szombor—Vinkovci felé induló személyvonat teljesen utas nélkül gördült ki a szubotici vasúttállomásról, mert a várótermekben várakozó közönséget elfelejtették kiengetni a vonathoz. A közönség türelmetlenül várta a beszállást, azonban a várótermekben szolgálatot teljesítő vasutasok megnyugtatták őket, hogy a vonat 70 percet késik. Ez tévedés volt, mert a Szombor felől jövő vonat késétt ennyit és nem a Szombor felé induló vonat. Így a szombori személyvonat a rendes időben elindult, de utas nélkül. Amikor a tévedés kiderült, a vasutigazgatóság különvonatot adott a mintegy száz utas részére. A vasutigazgatóság vizsgálatot indított a felelősség megállapítására.

RUFF-féle
NEGRO BONBON
megszünteti a rekedtséget

— Meghalt Jurisics Milos, akit Karlovcein elütött az autó. Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy Jurisics Milos 21 éves szremszkarlovcei munkást nagy sebességgel száguldó, eddig még ismeretlen autó elgázolta és anélkül, hogy pillanatára is csökkentette volna sebességét, továbbment. A súlyosan sérült Jurisicsot beszállították a noviszádi kórházba, ahol azonnal ápolásba vették. A szerencsétlen munkáson azonban a legsürgősebb orvosi segítség sem segíthetett, tegnap hajnalban belehalt sérüléseibe. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a gázoló autó felkutatására.

— Fotó-amatőr képzelt legszebben és szakemberen Barta i Drug szaktízet dolgozza ki. Noviszád, Krája Petra I. u. 30.

— Noviszádi anyakönyvi hírek. Noviszádon október 17 és 24-e között született 8 fiú és 12 leánygyermek, házasságot kötöttek: Kopstein Ferenc és Altman Anna, dr. Saseon Mario zágrébi felebbviteli bíró és Mikulesics Jozefina, Cserevicski Bozsidar és Zubovics Nada, Szazdanics Todor és Kalajdzsics Anna, Jebel István és Markovics Margit, Karajica Gyuro és Stil Mária. Meghaltak: Molnár István 64 éves, Bér Nándor 71 éves, Mihnyák Julianna 54 éves, Czoczek István 32 éves, Bogdán Ferenc 7 napos, Weisz Vilmos 15 éves, Ditz József 8 hónapos, Illés Mihály 49 éves, Kizin Anna 69 éves, Tóth Julianna 50 éves, Vuicsics Draginya 42 éves, Grujics Tatjana 39 éves, Borota Dusánka 16 éves, Milutinovics Vása 7 éves, Gyuracsko Mihály 32 éves, Hengl János 56 éves, Haska Palko 49 éves, Krizsán Kata 43 éves, Jakober Danica 67 éves, Ditrich Katarina 66 éves, Nikolics fiugyermek 3 napos, Mitics Boszilyka 33 éves, Urosev Ljubica 37 éves, Valusek Katica 28 éves, Milicsics Katica 61 éves, László András 31 éves, Dusán Julianna 2 hónapos korában.

Háromfajta menyasszony

Hetvenedik születésnapján nyugalomba vonul G. R. Balleine londoni lelkész, aki lelképásztori működése alatt több mint tízezer párt esketett meg. Az újságírók megkérték, nyilatkozzék tapasztalatairól. Elmondta, hogy a menyasszonyokat három főtipusra osztja tapasztalatai alapján. Az elsőbe azok tartoznak, akik egészen hétköznapi dolognak látják a házasságot, az esküvőn úgy viselkednek, mintha mindennap házasságot kötnének. A második típus arra törekszik, hogy minél látványosabb ceremóniává tegye az esküvőt. Végül a harmadik komolyan és bátran néz szembe a jövővel, a gazdasági és egyéb nehézségekkel.

— Hogy a vőlegény nem jelenik meg az esküvőn, az elég gyakori dolog, — mondta még az öreg lelkész — de sohasem tapasztaltam, hogy a menyasszony elmaradt volna az esküvőről.

— TOPOLAI HIREK. Az előjáróság felhívja mindazokat a fiatalembereket, akik 1919-ben születtek és Topolán laknak, vagy tartózkodnak, hogy haladéktalanul jelentkezzenek a katonai ügyosztályon s egyben vigyék magukkal írásban a családi állapotukra vonatkozó adatokat. — A választók névjegyzékét a tanácssteremben közzé tették ki, akinek a neve hiányzik és jogot formál a szavazásra, október 29-ig kérheti nevének felvételét. — A rendőrség felszólította a lakosságot, hogy házuk előtt a járdát és kocsit tartassák tisztán, mert ellenkező esetben megbüntetik őket. Tudomásul adta a rendőrség továbbá, hogy a főúccán a jövőben nem szabad semmiféle állatot legeltetni. — A legutóbbi hetipiac nagyon élénk volt. A gabonapiacra különösen az új tengerit keresték és 105—110 dinárt fizettek méterenként. A továbbiakban így alakultak az árak: Buza 150, árpa 130, burgonya 80. A piacon nagy kereslet mutatkozott vágynivaló lovak iránt. A baromfi piacon az árak némi emelkedést mutattak. Tójas darabja 0,60 dinár, sovány liba és kacsa kúlija 7, kövér liba 8, kacsa 9, csirke és tyúk 8, pulyka 7 dinár volt. A zöldségmenten 12 paprika 1, zöldség és sárgarépa csemófia féldinár, a karfiol darabja pedig 2 dinár volt.

— Női öszikabátok nagy választékban olcsón kaphatók: Fischer J. és Fia cégnél Noviszádon.

— Születés, házasság, halál Petrovgradon. A legutóbbi k-mutatás óta három leány- és egy fiugyermek születését jelentették be a petrovgrádi anyakönyvi hivatalban. Házasságot kötöttek: Meszmann Mihály és Sólom Irán, Gajdek János bognár és Weber Anna, Kovács György cserepező és Főri Teréz, Veréb Zoltán kereskedő és Töröcki Mária, Rajics Cvetkó pék és Mijatov Darinka, Temin Ratkó vasuti üntő és Gardinovački Danica, Milovanov Milán börtvérvári munkás és Hatala Rozália, dr. Tóth Sámuel orvos (Debelyácsa) és özv. Begner Emilia, Teodoszin Bogdán kereskedősgéd (Kumán) és Bojin Valéria, Sziveri István napszamos és Varnyu Borbála. — Meghaltak: Dockendorf Péter 43 éves, gazdálkodó, Albul Darinka 24 éves, Pékóczy István Ferenc 17 napos, Gyukics Drága 82 éves és Rakidzsics Lujza 74 éves korában.

— Le akarta fegyverezni a rendőrt. Bozsicsics Ilja 48 éves szvetigurágyi földműves a mult év november 23-án alaposan felöntött a garatra és éjjel felé nagy notázással indult el lakása felé. Utközben Otlokán Tihomir községi rendőr felszólította, hogy csendesen viselkedjék. Bozsicsics azonban az ittások rettenetességével csak egyre fujta a nótáit. Otlokán erre csendháborítás miatt be akarta kísérni az őrszobára, de Bozsicsics nem az az ember volt, aki csak úgy egy-két szóra megadja magát. Elkapta a rendőr fegyverét és el akarta tőle venni. Dulakodás támadt közöttük, amelynek Govorcsin rendőrvezető közbelépte vetett véget. Az ügyet most tárgyalta a noviszádi törvényszék büntető hármastanácsa, Bozsicsicsot bűnösnek nyilvánította, a büntetés aól azonban felmentette. Az ítélet jogerős.

— Harmindenapi elzárásra ítélték, mert kárt okozott az államnak. A noviszádi törvényszék büntető hármastanácsa tegnap délelőtt tárgyalta Mak-szimovics Szvetiszlav elnökletével Balázs János sztaribecei munkás lopásának ügyét. A vádirat szerint Balázs a sztaribecei vasúttállomásról 10 darab vas alkatrészt lopott el, a lopott tárgyakat azután Molnár István sztaribecei géplakatosnak eladta. A tárgyaláson Balázs azzal védekezett, hogy késő este, amint a sineken haladt, elszórva találta a vasdarabokat, azt hitte nem kellenek senkinek és eldobta, ezért felpakolta és hazavitte. Később Molnárhoz vitte, aki nem volt odahaza. Molnár feleségének azonban sikerült eladni a vasat 10 dinárért. Molnár ugyanily értelemben tette meg vallomását. A bíróság a vád- és védbeszéd elhangzása után bűnösnek mondotta ki Balászt és az államkincstár megkárosítása miatt 30 napi elzárásra ítélte. Molnár, miután ártatlansága bebizonyult, felmentették a vád és következményei alól.

— A fiu rablásából eredő pénzen épített házat egy apa. Csotra Lázár helinai születésű munkanélküli sorozatos lopásokat és rablásokat követett el Beograd bel- és külvárosában. A rendőrségnek csak hosszú évek után sikerült Csotrát ártalmatlanná tenni, a férfi ugyanis nagyon szolidan, majdnem nyomorban élt. Mivel a rendőrség sem ná'a, sem a lakásán nem talált pénzt, kiterjesztette a nyomozást és meglepő eredményre jutott. Kiderült, hogy a nyomorban élő rabló minden pénzét hazaküldözte szülőfalujába édesapjának, aki abban a hitben élt, hogy a fia dolgozik és igen jól keres. Csotra így az évek folyamán több mint negyvenezer dinárt juttatott haza, az összegből azután az idős Csotra házat épített és kis birtokot vásárolt.

— Székrekedésnél és emésztési zavaroknál igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Registr. od Minisztarstva szoc. pol. i Nar. Zdr. S. br. 85 od 154. 25 V.

— Szítává lőtte a bátyját egy cetinyei munkás. Hétfőn este hét óra tájban megdöböntő testvérgyilkosság történt Cetinyén. Kapa Ilja és Milán valamin összeszólkalkoztak, majd verekedni kezdtek. Kapa Ilja hirtelen fejét kapott fel és öccse fejére sujtott. A férfit előntötte a düh, letörölte a szemébe csorgó vért és alig két méternyi távolságról tüzelni kezdett revolverével bátyja felé. Kapa Ilja holtan rogyott össze. Az orvosok megálapították, hogy minden golyó halálos volt, Kapa Ilját valóságos szítává lyuggatták öccse revolverének golyói. A gyilkos testvért orvosi segélyben részesítették, majd beszállították a kórházba. A két fivér között már tíz év óta esedékes volt a leszámolás. Tíz évvel ezelőt ugyanis szintén összecsaplakt, akkor Kapa Ilja olyan súlyosan megsebesítette öccsét, hogy jobb lábát amputálni kellett.

— SZERELMI ISKOLA. Az angol szociálhigiéniai tanács szerelmi iskolákat szervez, ahol mindkét nembeli ifjúságot az udvarlás módjára és a házassággal kapcsolatos tudnivalókra oktatják ki. Az első tanfolyamot Battersei londoni kerület városházán tartják inyan 16—25 éves hallgatók számára, külön a fiúknak és lányoknak. A tanfolyam iránt oly óriási érdeklődés nyilvánul, hogy más kerületekben is bevezetik.

Amatőr és hivatalos fényképezéshez ideális minden szükségeset
Seidling
fotó és optikai szaküzletben, Noviszád, Kr. Petra I. 28. - Tel. 28-19

— Átadták a noviszádi vizsgálóbíró nak a petrovoszelói gyilkosokat. Velicki Milán, Zsivko és Tosa bácskepetrovoszelói földművesek szombaton összevesztek Bugárszki Száva és Bugárszki Zsivko ugyancsak petrovoszelói földművesekkel. A két ellenséges tábor 10 kilométerre Petrovoszelótól a mezőn találkozott és rövid vita után egymásra rontottak. A veszekedés hevében csakhamar előkerültek a kések és vér folyt. Fél óra múlva a földön holtan feküdt Bugárszki Száva és Zsivko, míg Velickiék több könnyebb-súlyosabb sérüléssel a csendőrség kezére kerültek. Kihallgatásuk után a csendőrség tegnap reggel beszállította őket Noviszádra és átadta Papricsics Milán vizsgálóbírónak, aki a napokban kezdi meg kihallgatásukat.

— Eltemették Hrisosthomos érseket. Görögország primását. Athénből jelentti az Avala: Ma, október 25-én délután ünnepélyes gyászpompával eltemették Hrisosthomos athéni érseket, Görögország primását. Az athéni székesegyházban megtartott gyászszertartáson résztvett Ofelése a görög király, a hercegek, a miniszterelnök, a diplomáciai kar tagjai, a kül- és belöldi egyházi méltóságok, valamint a katonai és polgári előkelőségek. A katonaság nevében az athéni helyőrség diszszázada végezte a fiszteleadást. A nagy eső ellenére hatalmas tömeg kísérete utolsó útjára Hrisosthomos érseket és az uccákon, amerre a gyászmenet elvonult, ezrek fordultak és adták meg a végültszességet Görögország primásának.

— Ismét gázolt az autó Szremszki Karlovcein az utóbbi időben aig mulik nap, hogy az autózásnak lenne újabb áldozata. Nemrégiben Hahn szubotici gyáros halálos autószerencsétlenségéről számoltunk be, szombaton egy ismeretlen autó Jurisics Milos 21 éves munkást gázolta el, ughygy két napi szenvedés után belehalt sérüléseibe, tegnap pedig újabb áldozatot szállítottak be a noviszádi kórházba. Ginder József 40 éves karlovcei molnár eszméletlen állapotban találták az országuton. A testén lévő zúzódásokból ítélve, a szerencsétlen férfit autó ütötte el és eszméletlen állapotban otthagyta az uton. Ginder még mindig eszméletlen állapotban van, így kihallgatni sem lehetett, állapota aggasztó.

— Huszonegyezer dinár a női selyem harisnyában. A beográdi rendőrség napok óta nagy razzákat tart azokban az uccákban, amelyekben tiltott szerelmi találkahelyek vannak. A rendőrségi tisztogatási akció eredménnyel járt, amennyiben több kiskoru lányt szabadítottak ki a lánykereskedők karmaiból. A kiskoru lányok egyrésze fertőző betegségben szenved, ughygy kórházba kellett szállítani őket. A rendőrség letartóztatott három kerítőnőt, akikről bebizonyosodott, hogy rendszeresen foglalkoztak kiskoru lányokkal, akiket a terítésével. Az egyik kerítőnő lakásán az ott lévő kiskoru lányoknál egy dinárt sem találtak, ellenben rábukkantak egy selyemharisnyára, amelyben 21.500 dinár volt, a kerítőnő megtakarított pénze...

Nagyszerűen sikerült a noviszádi Polgári Magyar Daloskör tarka estje

A noviszádi Polgári Magyar Daloskör szombaton tarkaestet rendezett, amely minden tekintetben kitűnően sikerült. Noviszádon már régen látunk ilyen kitűnően összeválogatott műsorú humoros előadást. Az előadás és a műsornak kétségtelenül a legnagyobb erőssége Gerich Bandi rendező volt, aki nemcsak a műsorszámokat válogatta össze és tanította be nagy szakértelemmel, hanem a konferálás nehéz munkáját is bravúrosan oldotta meg. Noviszád magyar műkedvelésének régi és súlyos problémája a megfelelő konferanszié hiánya, Gerich Bandi már edig is a legtöbbet mutatva ezen a téren, szombatesti pompás teljesítményével azonban valóban megérdemelte nemcsak a legjobb noviszádi konferanszié nevet, hanem a valóban jó konferanszié jelzőjét is. Különösen pompás volt a »Pluhár István rádióriportja a NAK mérkőzésen« című magánjelenetében, amelybe még egy ötletes Hacsák és Sajó párbeszédet is beleszólt.

A műsoron szereplő egyfelvonásokban a Daloskör néhány régebbi rutinos műkedvelője mellett fellépett több fiatal új szereplő is, a Daloskör ifjúsági osztályának tagjai, akik tehetségeseknek bizonyultak és nagy reményekre jogosítanak. Az egyes tréfákban és egyfelvonásokban a következők szerepeltek: Gerich Endréné, Kralyevacska Ria, Spiesz Anny, Gerich Endre, Kaszás Imre, Csauth Imre, Balassy Imre és Hegedüs László.

Fabriczy Irma két verset szavalt el a tőle megszokott nagy rutinnal és tehetséggel igen hatásosan. A közönség kitűnően mulatott és valamennyi műsorszámot lelkesen megtapsolta.

SZINHÁZ-FILM

Harmincezer néző a Disney rajzolta „Hófehérké”-nél

Új filmpalotát kap Beograd — Megindult a beográdi filmszezon

Beállott a hűvös, esős ős. A szép, meleg napok tüntén, mi is maradna a főváros szórakozni vágyó közönségének olesőbb, kellemes időtöltésül, mint a mozi. Ebben nálunk, Beogradban valóban nincs hiány. Sőt. Ezek óta nem mulik szezon, hogy a mozik száma ne szaporodna. Ez évben sem marad el. A néhány év óta üzemben kívüli »Union«-szálloda épületeiben, amelyek a parlament közelében, a város szívében vannak, modern, nagyszabású családi penzióknak kívül

néhány hét múlva Beograd tizenhatodik mozija: az »Union Palace« nyílik meg.

Értésülésünk szerint, ez a mozi a főváros legszebb, legmodernebb mozijává épül, legújabb amerikai rendszerű leadóval és parafával bevont akusztikus tetőburkolattal. Természetesen premiermozi lesz. A hetedik premiermozi ez, amely a négyszázezer lakos felé közeledő Beograd mozikultúrájának bizonyítéka. Tavaly is hét premiermozi volt, azonban az »Uránia«-val kooperáló és azonos, eredeti filmeket bemutató »Szlavia«, — künn a »Szlavia« külváros elején — ez évre lemondta a filmpendlést. A külváros kispolgárral lakósnál igényét kielégítő, tavalyi filmsláterek reprizeire tért át. Reprizmúsort Greta Garbo »Valevska grófnő«-jével kezdte el. A kísérlet bevált. Greta Garbonak mindig akad közönsége.

A premiermozik, amelyek körülbelül hat hét óta fokozott munkában

vannak, a kedvezőtlen időjárásra való tekintettel nagy sikert remélő újdonságaikat már most kihozzák. Így a Mickey—Maus filmek világhírű rajzolóművészenek, Walt Disneynek »Hófehérke és a hét törpe« című, egész műsört betöltő rajzfilmjét

három héten át megszakítás nélkül mutatja be a »Luxor« mindkét mozija

s hétköznapok délelőttjén a beográdi összes iskolák (elemi és közép) növendékei nézik meg. Legalább harmincezren látták már ezt az emberi jóságba és őszinteségbe vetett hitnek bájos mesejű filmjét s a nézők hol nevetve, hol könnyezve kísérik a boszorkányosan ügyes rajzolóinak filmálmait, amelyekben szinte felülmulta önmagát, eddigi ötleteinek, színeinek eredetiségét és finomságát. Komoly és átütő filmsiker a »Kolarac« és »Vračas« Weszely—Rudolf Forster filmszínműve »Az egész nagy butaságok«. A törékeny Elisabeth Bergner nagy partnere: Forster először szerepel, filmen ezuttal Paula Weszely-el, a bécsi nagy színésznőjével, aki ebben a bécsi levegőjű, gördülő mesejű filmben is jól érvényesíti ismert művészi tulajdonságait. Forster a régi, »Elegans, szükszavú, kevés gesztusu, sohasem modoros. A film bécsi uccái, a »Hochhaus« felvételei tetszést váltottak ki. Nem is csoda. A filmet a németek legnagyobb filmrendezője: Carl Fröhlich készítette. A többi premiermoziiban több francia és angol film megy. Jól

rendezett, eredeti és szórakoztató filmek. A francia filmek különben is egyre tökéletesebbek. A beográdi közönség — sokan beszélnek jól franciául — mindinkább megszerette a francia filmeket, a francia filmsztárokat, így Gaby Morlayt, Pierre Richard Willmet és Harry Baurt kedvencei közé sorolja.

A tíz reprizmozi főleg a tavalyi slágerfilmeket hozza, így Tolszaj: »Előholttest«-jét, a »Romeo és Juliá«-t, Lukrécia Borgiát, stb. Általában, a reprizmozik közönsége a nagy történelmi filmeket vagy a detektívhistóriákat keresi. Érdekes, hogy az »Anschluss« óta

Beograd mozijaiból végleg eltűnt a filmoperett.

Az itt-ott felbukkanó Zarah Leander revüs operettfilmjei nem tudnak a közönség szívéhez utat találni, pedig épen elég sűrűn próbálkoznak velük.

Az elkövetkező hetek nagy filmeseményei közül kettőre vágyakozással készül a beográdi közönség. Várják az a »Nyugaton a helyzet változatlan« című regény nagynevű írójá új regényének amerikai filmváltozatát:

Erich Maria Remarque »Három bajtárs«-át.

amely az utóbbi éveknek legnagyobb amerikai és nyugateurópai filmsikere. A tekintélyuralkodó államokban nem is kerülhet színre. Nálunk is, ez az első Remarque-film s így érthető, ha mozi és közönség készül rá. Előreláthatólag a »Kaszina« mozipalotában mutatják be. Várják a háborúelötti francia társadalmi drámák nagy mesterének új filmjét is:

René Bataille: »Maman Colibri«-jét.

Bataille a háborút követő huszas évek elején halt meg s már-már elfeledték. Néhány év óta fedezték fel a filmrendezők és alig mulik el szezon, hogy egy-egy darabját ne vinnék vászonra. Ideális filmek lettek nagy társadalmi drámáiból. Alig kell rájuk változtatni. Ha élne, már régen Hollywoodban

De a csapás, amely Markojewet érte a nyakék eltűnésével, éppen olyan fájdalmas valami volt, mint amelyet a golyó Popovnak okozott.

Lehetetlen volt Markojewet kihallgatni, mert szinte örvöngött, ha arra emlékeztették, hogy mi történt házában.

Mantsikoff igyekezett haragos hangon beszédre bírni Markojewet, aki végre nyugodtabb lett és elmesélte hazatérését.

— Ön tehát ma éjszaka nem volt ideháza, Markojew? — kérde a vizsgálóbíró, aki Markojew beszédét különös véleménnyel hallgatta.

— Nem — felelé az öreg.

— De hisz ön azt mondja, hogy Popov Sándor ittletéről tudott — mondá a vizsgálóbíró.

— Igen!

— No és hogy illik az össze?

Markojew nagyon szeretett volna e ponton keresztül siklani, anélkül, hogy az igazságot megkelljen mondania.

— Halljuk — kiáltá Wersegin, aki sejteni kezdte, hogy valami nincsen rendben — az igazat meg kell mondani Markojew, mert különben szigorú büntetés vár!

Markojew belátva, hogy lehetetlen titkolódnia, szégyenkezve mesélte el, hogy házába egy lányt fogadott, akit egyik környékbeli földbirtokos hozott hozzá.

— És ki volt az az ur?

— Jernitzky János gróf!

— Jegyezni — parancsolá a vizsgálóbíró az írásokoknak.

— Jarnitzky gróf hozta ide a leányt és megkért, hogy addig

218

tartsam itt, amíg egy pár nap múlva ismét eljön érte.

— És mi köze volt ehhez Popov urnak?

— Ő — ő ismerte Eszterkát és...

— És?

— És egyedül akart lenni ma éjszaka velem!

— És ön átengedte ma éjszaka a házat?

— Igen.

— Ingyen, minden díjazás nélkül?

— Nem!

— Hanem?

— Mit tagadjam — felelé szégyenkezve Markojew — hiszen már eléggé megbűnhödtem, — megfizettem magamnak!

— No és ön nem volt jelen, amikor Popov a házba jött?

— Nem! Popov akkor jött, amikor én már nem voltam itthon!

— Ugy hát neki volt kulcsa a kapuhoz?

— Nem!

— Hanem?

— Hanem nyitva hagytam a hátsó kertajtót, amely a házba vezet!

— Ugy?

— Igen!

— Akkor hát a gyilkosok is ott jutottak a házba!

— Biztosan, mert seholy nyoma nincs az erőszakos behatolásnak!

— És milyen nagy az ön vesztesége Markojew!

Markojew e szavak hallatára keservesen zokogott és visszahanyalt székén.

— Elveszett — minden elveszett — teljesen tönkre vagyok téve — koldus lettem — meg kell halnom — meghalok!

— Ember — csak nem e házban volt egész vagyona?

— De igen — mindenem itt volt!

— És az egész pénz hiányzik?

— Ki beszél pénzzről!

— Hát micsoda?

— A gyémántjaim — az ékszer, amely maga sok százezret ért!

A vizsgálóbíró eleinte azt hitte, hogy az ékszerész megőrült, de Markojew csakhamar meggyőzte, hogy igazat beszél.

Markojew elmondta, hogy házában egyetlen ékszer volt elrejtve, amely maga nagy vagyont ért.

— Ez egészen más fordulatot ad az esetnek — mondá Mantsi-

koff a vizsgálóbíró Wersegin felé fordulva —, mert e rablógyilkosságot csak az követhette el, aki tudott e drága ékszer létezéséről.

— Mindenesetre — felelé Wersegin — ez valóságos gyilkosság, mert Popov Sándor nem fog felgyógyulni, ami pedig az ékszerrel, teljesen igaza lehet.

Mantsikoff ismét az ékszerészhez fordult.

— Csak ön egyedül tudott az ékszerről Markojew — kérde a vizsgálóbíró.

— Senki más — de mégis — még valaki tudott róla — de ez minden gyanun felül áll!

— És ki az?

— Jarnitzky János gróf!

— És ő hogyan tudott róla?

— Ő vette meg tőlem az ékszer — felelé Markojew — és éppen ma kellett volna szállítanom neki.

— Csodálatos — mondá a vizsgálóbíró — és más senki nem tudott a nyakékről!

— Nem — senki — erre esküszöm — titkoltam mindenki előtt, mert tudtam, hogy nagy veszélynek nézek elébe, ha a titkot valaki megtudja!

Wersegin Mantsikoff felé hajolt.

— Ismeri ön Jarnitzky grófot?

— Hogyne! Egy nagyon előkelő, finom uriember!

— Gazdag ember?

— Nem nagyon, sőt beszélnek arról is, hogy jelenleg pénzzavarban van.

— Wersegin a fejét bólogatta

dolgozna. Milliós gázsíert filmscennáriumokat írta. A film főszereplője a fiatal, elegáns Jean Pierre Omon, a teográdi asszonyok új kedvence. A kalandorfilmek kedvenceit is szenzáció várja. Flash Gordonnak, a rajzolt trükkregények hősnéinek új filmsorozata indul s a »Kolosseum«, a detektívfilmek otthona, a sorozatot sietve leköttötte. Tudja is, hogy miért! A teográdi középiskolások kedvence Flash Gordon és ha a sorozat nyolc filmből is fog állani, egyetlen egytől sem maradnak majd el.

Kultúrelőadás és templomi ünnepély Feketiesen. A feketési református Keresztény Ifjúsági Egyesület vasárnapi műsoros kulturösszejevetelén Bertók Lajos ismertette a Szudéta-német vidék földrajzát, történetét, politikai és gazdasági jelentőségét. Lángh Zoltán »Isten a családban« címmel tartott értekes előadást, majd Mész és Reményik verseket szavalt nagy sikerrel. Gáspár Bözsike megható Móra novellát olvasott fel nagy hatással. A szokásos esti bibliaolvasást Borbély Zsuzsika végezte. Az élvezetes és tartalmas műsort énekszámok tették teljessé. Az ifjúsági egyesület vezetősége szombaton, október 29-én tartja közgyűlését, amelyen egyúttal a régi vezetőség leköszön egyéves mandátumáról és november hó második vasárnapján fogják megejteni az új vezetőség választását, amelynek mandátuma ugyan csak egy évre szól majd. A feketési református vasárnapi iskola vezetősége ünnepélyt rendezett, amelyen a műsort a következő gyermekek adták elő: Erdős Erzsike, Kovács Rózsika, Varga S. mi, Losonczy Juliska, Bika Juliska, Bural Mariska II. oszt., Bódis Irénke, Balogh Juliska, Nagy Bandi III. oszt., Farkas Judit, Szakáll István, Erdős Juliska, Bene István, Pásztor Etelka, Papp Zsófi, IV. oszt., Nagy Lidia, Braskó Lidia, Varga János, Farkas Zsuzsi, Fehér Piroška, V. oszt. és Szücs Sándor G., Butor Lidia, Molnár Juliska, Bordás Juliska, Vajda Sándor, Kerekes Mária, Fehér Klári, Magdika Mária, Csete Juliska, Szabó Etelka és Szücs Sándor VI. oszt. tanulók.

Szmik Gyula sztáribecsei és Becské házy Sándor noviszádi dalárdái elnököket a szubotícai Magyar Olvasókör dísztagjává választotta. A szubotícai Magyar Olvasókör Énekkarabensőséges ünnep keretében vacsorát rendezett, amelyet díszközgyűlés vezetett be. A közgyűlésen dr. Hósz Dezső elnököt, Ezaikalommal dr. Reók Andor földbirtokost, az Énekkar volt elnökét díszelnökké, Szmik Gyula földbirtokost, a becei dalárda elnökét, Becské házy Sándort, a noviszádi Polgári Magyar Daloskör vezető tagját és Zwirschitz Károlyt, a jugoszláviai magyar dalszövetségét mozealom vezetőjét dísztagokká választották. A díszelnök és dísztagok művészi kivitelű díszokleveleit szép beszéd keretében dr. Hósz nyújtotta át, a kitüntetették megható beszéddel vették át a díszokleveleket és ígérték, hogy a jövőben is, mint a múltban, minden igyekezetükkel a magyar dalkultúra fejlesztésén dolgoznak majd.

Jól sikerült a Bácskogradistei AK szüreti multsága. A BAK vasárnapi szüreti mulatsága a kedvezőtlen idő miatt, anyagilag mérsékelt, de a hangulat szempontjából annál fényesebben sikerült. A mulatságon pompásan festettek a népies viseletbe öltözött csöszpárok. Csöszlányok voltak: Antal Franciska, Horváth Aranka, Pécze Cecília, Úrmös Roza, Kovács Piroška, Suta Mariska és Martinovics Juliska. Fiúk: Balázs Ferenc és József, Horváth László, Füstös Ferenc, Ragács Lajos, Mayer László és Horváth Lajos. A bírói tisztség betöltésében Botka Józsefnek Derkovics István és Hegedüs László segítettek.

Miért ad a férj a pénzt a nőnek?

1. Ha muszáj,
2. Ha hiúsági okok késztetik erre,
3. Gyávaságból,
4. Hogy megtartsa a nőt,
5. Hogy megszabaduljon tőle,
6. Hogy hizelegjen neki,
7. Hogy megsértse,
8. Mert a nő kér,
9. Mert nem akarja, hogy egy másik férfitől kérjen. Szóval kivétel nélkül minden férfi ad pénzt a nőnek azért,
10. Hogy a nő önmagáért és ne a pénzéért szeresse.

Uránia: LAILA

A távoli Észak filmje, főszerepben az északtinnországi lappok, valamint Aino Taube, Inghnd Haaland, Sigrid Heeden-gran és Peter Höglund, Sveaország legkiválóbb színészei

A Laila megdöbbenő, ismeretlen, új varázssokkal teli film. Az északtinnországi lappok közé viszi a nézőt, végtelen hómezőkre, ahol más az ember, más a szokás, mások az életkörülmények, mint az eddig látott filmekben, csak egyetlen valami lógott ott is, tisztában, mint a nyugati filmekben: a szerelem.

Nem messze az északi Jegestenger partjaitól fekszik a kis Karasok falu, amelyet az év tulnyomó részében vastag hótakaró borít. A falu kihalt, csak karácsony táján élel nedik meg, amikor a végtelen szeptépkéről megindulnak a lappok, kik házasságot kötni, kik pedig gyermeküket viszik keresztelni. Lind norvég kereskedő szintén keresztelni viszi egyetlen kislányát, amikor farkascsorda támadja meg a renszarvasok által vontatott szánkavánt, az ujszóltó dadáját széttépik a farkasok, de a csecsemő kis szánból csöjével lesiklik a hegyről és egy patkmenti cserjés szélén akad meg.

Laige dús gazdag lappnak nincs gyermeke, a kétségbeesés szélén áll, amikor leghűbb szolgálója megleti a kislányt és elviszi neki. A lánykát Lailának keresztelik. A kis Laila 16 év

mulva a leggyönyörűbb lappleány hírében áll. Csakhamar kérője is akad és szülei tanácsára elfogadja a dús gazdag lapp házassági ajánlatát. Karácsony táján elmennek Karasokba, hogy az anglikán pap is szentesítse frigyüket és itt támadnak a bonyodalmak. A pap fia, aki szintén papnak készül, beleszeret Lailába és a lányban szintén feltámad a szerelem. A szülők előtt nem mernek szólni érzelmükről, mivel a lappok és a norvégek között ósrégi az ellenségeskedés. Megszöknek, Laila azonban hiába vár a kijelölt helyen szerelmésére. Anderst, a pap fiát farkasok támadták meg. Öt farkast szurt már le, még kettő tépi róla a ruhát és a húst, erejefogytán van. Laila végtelen csalódással és Anders iránt érzett gyűlölettel a szívében visszatér szülei sátrába. Az éjszaka fátyla alatt valahol drámai küzdelem dúl. Anders... A befejezést híven visszatükörözi az Uránia vászna. A darabban előforduló énekek feledhetetlenek. A svéd filmeknek nagy jövőjük van, mesés-zavárú kedves, emberi. Az Uránia jó fogást csinált ezzel a filmmel, kár, hogy csak ma és holnap megy.

Miért ad a férj a pénzt a nőnek?

A Parade című angol folyóirat tíz tréfás pontba foglalva sorolja fel azokat az okokat, amelyek arra késztetik a férfiakat, hogy pénzt adjanak a nőknek:

1. Ha muszáj,
2. Ha hiúsági okok késztetik erre,
3. Gyávaságból,
4. Hogy megtartsa a nőt,
5. Hogy megszabaduljon tőle,
6. Hogy hizelegjen neki,
7. Hogy megsértse,
8. Mert a nő kér,
9. Mert nem akarja, hogy egy másik férfitől kérjen. Szóval kivétel nélkül minden férfi ad pénzt a nőnek azért,
10. Hogy a nő önmagáért és ne a pénzéért szeresse.

*

és gondolkodott.

— Ki kellene őt is hallgatni — mondá a rendőrkapitány — mert hiszen mégis csak gyanus dolog, hogy egy leányt hozott ide és hogy a leánnyal együtt az ékszer is eltűnt!

— Csodálom az ön éles esztét, kapitány ur, — kiáltá Mantsikoff — jónak látja talán kapitány ur, hogy a grófot elidehijassuk?

— Azt nem — felelé Wersegin — tekintettel kell lennünk ő reá és nekünk kell hozzája menni!

— Rendben van kapitány ur! De mit jelent e lárma itt lent a ház alatt?

— És tényleg szitkozódó hang hallatszott alulról.

— Atyuskám, ez az ember minden áron Markojew-vel akar beszélni — mondá egyik kozák Werseginhez.

— Ki vagy te? — kérdé Wersegin e férfit.

— Jatnitsky gróf inasa vagyok!

— Jer kövess engem — mondá Wersegin örvendve a szerencsés véletlennek.

Wersegin az egyik szobába vezette a szolgát és el volt határozva, hogy a vizsgálóbíró nélkül fogja kihallgatni őt.

— Mit akarsz itt — kérdé a rendőrkapitány a szolgát.

— A gazdám küldött ide — felelé Gusztáv, a szolga.

— És mit akar ő Markojewtől?

— Azt izeni a gazdám Markojewnek, hogy küldje neki azt, amit mára megígért. Minden bizonytal egy ékszer az, amire gróf urnak szüksége van!

— Ugy — hát a gróf ur várt az ékszerre?

— Mindenesetre —, mert már reggel az ablaknál állott és az országútra nézett, hogy jön-e az ékszerész! Majd pedig engem hivatott és megparancsolta, hogy ide lovagoljak!

— Hogy az ékszert elvigyed?

— Igen!

— És hova?

— Szaninba!

— Szaninba? — kérdé Wersegin.

— Igen, felelé Gusztáv — a gróf ur velem együtt indult el! Ő Szanin felé lovagolt, míg én ide jöttem a gróf parancsára, hogy az ékszert elvigyem!

— Jól van — eleget tudunk — mehatsz tovább! De nem fogsz Szaninba lovagolni! De különben megállj, gondoskodni fogok, hogy biztonságban légy, legalább a legközelebbi órákban!

Wersegin kinyitotta az ajtót és két kozákot hivatott.

— Erre az emberre vigyáznifogtok — parancsolá Wersegin a kozákoknak és csak akkor fogják szabadon bocsátani, ha erre a rendeletet kiadom!

Wersegin anélkül, hogy egy pillantást vetett volna a szolgára, racsukta az ajtót és eltávozott.

*

Paulovna dél felé tért vissza a kastélyba.

Kényelmesen elnyújtózva feküdt a pamlagon és gondolkodott a rövid pár órával ezeltörténekről, amelyeket a vadászlatokban Jarosinszkyval töltött.

Paulovna boldogan mosolygott.

Szemeit lehunyta, hogy ismét maga előtt lássa azt, képzeletében, akít testtel-lelékkel szeretett.

— Az övé vagyok — suttogá halkan — Lászlóm, bár örökké a tied lehetnék!

Még sokáig ábrándozott így, amidőn egyszerre csak komornája zavarta meg álmodozásában.

— Mit akarsz — kérdé szinte bosszankodva Paulovna.

— Jarnitzky gróf érkezett meg és a grófnéval óhaját beszélni!

— Jarnitzky?

— Igen!

Paulovna hirtelen felkelt, eszébe jutott, hogy hiszen el volt tökélvé, hogy beszélni fog vele.

— Vezesd a grófot a kék szalonba — mondá Paulovna a komornához — jövök én is mindjárt!

Paulovna a tükör elé állott, haját megigazította, végignézte magát és a gróf fogadására a kék szalonba ment.

Amint Paulovna a szalonba lépett, ahol Jarnitzky gróf már várakozott reá, első pillantásra észrevette, hogy a látogatója izgatott. Szemei lázasan tündököltek és hangja reszketett.

— Paulovna hercegnő megerősítve látta, hogy Jarnitzky gróf tényleg azért jöhetett, hogy megkerje őt és nem is sejtette, hogy izgatottságának egész más oka van.

— Mi hozta őnt ide gróf ur — kérdé szívélyesen a hercegnő — oh foglaljon csak helyet gróf ur, majd én is leülök maga mellé!

— Eljöttem hercegnő, hogy a

mai nap alkalmából szerencsekivánataimat tolmácsoljam — felelé a lengyel gróf, — bár sajnos, nem lesz alkalmam, hogy örömmöm teljes lehessen!

— Nem értem őnt gróf ur!

— Lehetséges hercegnő, mert szavaim eléggé rejtélyesek! De meg fogom magyarázni hercegnő.

— Nos halljuk — mondá bájosan Paulovna.

— Egy ajándékkal akartam meglepni kegyedet, de...

— De nem lett belőle semmi — szakítá félbe Paulovna.

— No annyira nem jutott... remélem, hogy a küldönc minden percben meg fog érkezni!

— Még mindig nem értem őnt gróf ur!

— Ugy hát világosabban fogom magyarázni! Egy ékszert vásároltam Paulovna hercegnő, egy drága ékszert, hogy őnt díszítse az! De nem küldte el az ékszerész a meghatározott időben! Én tehát inasomat küldtem Dubnoba, hogy az ékszerésztől ő hozza ide az ajándékot! Egy rövid félóra mulva bizonyára itt lesz vele!

— Jarnitzky ön zavarba hoz engem — felelé nevetve Paulovna — hogyan viszonzom én ezt magának?

Jarnitzky gróf sóvárögva pillantott a hercegnőre, majd így szólt:

— Egy kevés barátsággal, Paulovna!

— Barátsággal?!

— Igen, Paulovna!

(Folytatjuk)

SPORT

Az év legnagyobb futballmérkőzése Londonban: Anglia—Kontinens

A világ legrégebbi futballszövetsége a FA 1863 október 26-án alakult meg s ebből az alkalomból rendezte meg a 75 éves angol szövetség Anglia és a Kontinens válogatott csapatainak mérkőzését.

Ennek a mérkőzésnek természetesen inkább ünnepi jelentősége van, mint sportbeli. Olyan csapat, amelyet 5—6 országból állítanak össze s amelynek tagjai még csak beszélni sem tudnak egymással, nem képviselhet nagy játékerőt még akkor sem, ha az együtttest csupa nemzetközileg elismert futballistából állítják össze. Ez pedig nem történt meg, az összeállítást megnehezítették a közép-európai zavaros politikai viszonyok, amelyeknek következtében a kiszemelt magyar és csehszlovák játékosok nem utazhattak Londonba.

A Kontinens csapata tehát csak névleg képviseli a száraz földrészt, valójában gyengébb sok európai országos válogatottnál, amint ez az

amszterdami gyakorló mérkőzésen is kitűnt. Az angolok is tudják ezt s a vérmesebb londoni lapok 6—7 sőt 10 gólos angol győzelmet jósolnak, ami persze nem fog bekövetkezni.

A mérkőzés jubiláris jellegére való tekintettel azonban Londonban óriási az érdeklődés és a Highbury-pályán alighanem 70—80.000 néző gyűl össze ma délután.

Tegnap még egyetlen csapat összeállítása sem volt végleges, most tehát csak az eredeti összeállítást közöljük azzal, hogy 2—3 helyen még változás várható.

Anglia: Woodley — Sproston, Hapgood — Willingham, Young, Coppinger — Matthews, Robinson, Lawton, Goulden, Boyer.

Kontinens: Olivieri — Foni, Rava — Kupfer, Andreolo (Vernati) Kitzinger — Aston, Zsengeller (Hahne-mann) Piola, Braine, Brustad.

A mérkőzést az angol Jewell vezeti, partjelzői Clark és Mee.

Futball-eredmények:

KOPPENHÁGA: Dánia — Hollandia 2:2.

VARSÓ: Lengyelország — Norvégia 2:2.

FEKETICS: Spárta — Ruszin 11:0 (4:0), másodosztályu bajnoki, játékvezető Gyetvai.

SZTÁRIBECSE: Bácskogradistei AK — Gragyanszki 2:0 (2:0), barátságos, játékvezető Antal. Nagy sárban, gyérszámú közönség előtt játszottak le a mérkőzést, amelynek gólját Balaska és Popovics rúgták, még az első félidőben. Szünet után a Gragyanszki sokat támadott, de a BAK védelme, különösen Porteleki kapus kitűnően állta a sarat, kivülről jók voltak még Bukovics és Balaska (BAK) illetve Ivanics, Nagy és Dolovác (Gragyanszki).

SZTARAKANIZSA: Szlovákia — Szlova 2:1 (1:1), bajnoki játékvezető Varga. A rossz idő miatt kevés nézője volt a mérkőzésnek, amelyen a sztáribecsei csapat bizonyult jobbnak és szerencsésebbnek. Góljait Arnovlevics és Kovács rúgták, a hazai csapatból Palotás volt eredményes. Szünet után a 25. percben a játékvezető kiállította Fazekast, ettől kezdve a Szlova csak 10 emberrel játszott. Kiténtek: Kovács, Todorovics, Sági és Arnovlevics (Szlovákia) illetve Nagy, Molnár, Bakalics, Sándor és Siskovics (Szlova).

A NOVISZÁDI ALSZÖVETSÉG MÁSODOSZTÁLYU BAJNOKSÁGA

Noviszádi csoport:

1. Textil	6	5	1	0	30:5	11
2. Szlovákia	6	3	3	0	13:7	9
3. NFK.	6	4	1	1	16:9	9
4. Rapid	7	3	0	4	9:24	6
5. Trgovacski	6	1	3	2	12:11	5
6. Makkabi	6	2	1	3	16:23	5
7. Karagyorgye	6	1	2	3	11:14	4
8. ZsSK	6	1	2	3	9:13	4
9. Livnicar	7	1	1	5	11:21	3

Petrováci csoport:

1. Szlovákiai	4	4	0	0	19:4	8
2. Konkordia	4	2	0	2	8:12	4
3. Tátra	4	2	0	2	7:15	4
4. Obilics	4	1	0	3	14:10	2
5. Szlovákia	4	1	0	3	7:14	2

Rövid sport hírek

Novivrbáson hétfőn bucsu volt s erre az alkalomra Dulcis — VSC barátságos mérkőzést terveztek. A mérkőzés azonban a rossz idő miatt elmaradt.

Melly dr., a Ferencváros ügyvezető elnöke, nagy elfoglaltsága miatt lemondott tisztségéről. Az egyesület ügyeit ideiglenesen dr. Usetty Béla elnök intézi.

Prágában hetek óta szünetel a futball, legfeljebb néhány barátságos mérkőzést játszanak. Október 23-án azonban alighanem megrendezik a Spárta — Szlovákia bajnoki derbit, az elmaradó csehszlovák — román válogatott mérkőzés helyett.

Ratjón Dórá, a németek magasugró bajnoknőjét, mint megirtuk férfivá nyilvánították és az eredményeit törölték. A hölgy magasugrás Európa-bajnoknője tehát Csák Ibolya lett, aki már meg is kapta a nemzetközi szövetségtől a bajnoki aranyérmét.

Irország fővárosában. Dublinban, hatalmas sportesernőket építenek. Ebben rendezik meg jövőre az ökölvívás Európa-bajnokságát.

KUGLI HIREK

Bácskogradistei eredmények: BAK — Vojvodina 190:181, bajnoki, bíró Erdélyán. Jók voltak: Megyeri, Ragács és Feiszthammel (BAK) illetve Szávics, Szvircevic és Rédei (Vojvodina). — Vojvodina — Fortuna 181:162, bajnoki, bíró Erdélyán. A győztes csapatból Komáromi, Szvircevic és Szávics, a vesztes csapatból Dózsa, Novák és Mayer ütötte a legtöbb fát.

A noviszádi Zanatlija KK összes játékosait kérjük, hogy ma, szerdán este 8 órára okvetlenül sziveskedjenek megjelenni a Kott-pályán a Napred elleni bajnoki mérkőzés lejátszása végett. — A vezetőség.

A noviszádi Napred alább felsorolt játékosait kérjük, hogy ma este 8 órára jelenjenek meg a Kott-pályán a Zanatlija elleni bajnoki mérkőzésre: Varga I., Kühner, Dropka, Tóth, Kogoj, Karaba, Zsubori, Fodor, Velisek, Ferenczy, Frei, Kocsi és Krecsmár. — A vezetőség.

Fontos orvosi tanácsok betegek és egészségesek számára

A szívhaj, az érlelmeszesedés, a vérnyomás megelőzése és gyógyítása (7)

A rövid lélekzetüsről már egy előbbi fejezetben volt szó. A szívbeteg ember nem tudja lélekzetét sokáig visszatartani. Az orosz életbiztosító társulatok nem bíznak az orosz vidéki orvosok képzettségében, a vizsgáló orvos által kitöltendő úrlapon felteszik a kérdést, hogy a vizsgálandó hány másodpercig tudja visszatartani a lélekzetét. A főorvos a központban ebből már némiképp következtethet a biztosítandó egyén szívének állapotára. Nálunk végzett vizsgálatok szerint kimondhatjuk, hogy aki előzetes tréning nélkül 25—30 másodpercig lélekzetét visszatartani képes, annak szíve, működését illetően, a legnagyobb valószínűséggel kifogástalan. Persze magától értetődik, hogy aki épp valamely munkát végzett, vagy aki megfázott, akinek légsőve, tüdeje hurutos, aki jól telepte magát, az még jó szív működés mellett is alig fogja lélekzetét 15 másodpercnél tovább visszatartani.

A szív fájdalomról, szívdobogásról már szintén volt szó, még pedig külön fejezetben. Itt még a szív szabálytalan veréséről kell beszélni. E téren, mint szívzavarok esetén annyiszor, újból paradox helyzettel állunk szemben. Ahol könnyebb természetűek ott nagyon nyugtalanítják, vagy bántják az illetőt, ahol pedig e szabálytalan-ságok súlyosabbak, ott az illető akár hányaszor nem is érzi azokat. A rendszeres szív működés ütemének egy szabálytalan időben történt külön összehúzódnál való meggörnyedését extrasystole-nak nevezzük. Az ilyen időnként fel-lépő extrasystole az illető úgy érzi, mintha kis ököllel enyhén mellbe ütne, vagy mintha mellcsontja alatt valami ugorna, bottana. Máskor meg azt érzi, hogy a szíve egy pillanatra megáll. Érthető, hogy e szokatlan érzés-hez, melyet magyarul szívbólásznak nevezhetünk, félelem társul. Ezzel a tünettel elég gyakran találkozunk öregedő ideges emberekben, de fiatalok-ban még ép szív mellett is, jelesen lá-

zas betegségek után való rekonvaleszcencia idején, sőt lelki izgalmak után is, ha azok az idegrendszert megrendítették. Magától értetődik, hogy adott esetben meg kell vizsgálni az illetőt és ha vizsgálatunkkal azt találjuk, hogy a szívizom nem esett kár, akkor bátran kijelenthetjük a betegnek, hogy őt ezen a réven baj nem érheti.

Tudni kell azonban, hogy egyes súlyosabb természetű billantübüntalmak kíséretében és a szívizom komolyabb elfajulása mellett az érverés rendszerint szabálytalan, (arhythmia perpetua vagy absoluta), kisebb-nagyobb érlökések egészen rendetlenül egyenlőtlen időközökben követik egymást. Ezeket a beteg többnyire nem érzi, nyugodtan jár-kel és végzi dolgát bizonyos korlátozásokkal, élélhet velük kitűnően évekig, évtizedekig, de csak úgy, ha szívspecialistájának állandó felügyelete alatt marad.

Itt meg kell még említenünk a szabálytalan szívösszehúzódnások két egészen különleges fajtáját.

Az egyik a szív vágatása, a szivdelirium, tudományos neve tachycardia paroxysmalis. Egyébként egészséges embereket, serdülő leányokat támad meg. A legteljesebb jólét közepette, néha alvás közben vagy ébredéskor rohamszerűen a pulzus elkezd vágatni, 180—200—240 pulzus percenként, úgyhogy gyakorlat nélkül meg sem lehet számolni. A beteg ilyenkor kénytelen lefeküdni; gyengeségről, néha szorongó érzésről panaszkodik. Súlyosabb esetekben el is ájul, elveszti öntudatát. A roham néha félóra vagy egy óra alatt elmúlik nyomtalanul, soha többé vissza nem tér, mintha sohasem lett volna — köd előtte, köd után. Máskor eltart egy-két napig is, úgyhogy aggályossá válik. Kellő velebánás esetében, rendszerint meggyógyulnak még a legsúlyosabb formák is.

(Folytatása a pénteki számban.)

A vesebetegségek megelőzése és gyógyítása (7)

Az ilyen bajt ellenkezőleg meg kell nyugtatni s elképzelhető, hogy milyen károkat okozhat az, ha a beteg nem tudja, hogy az ő izületi baja tulajdonképpen gümőkóros izületi baj.

Hasonlóképpen izületi bajt okozhat a syphilis, a tripper, meg sok más fertőző betegség. Ezeknek az ismerete természetesen szintén nagyon fontos lesz, mert mindegyiket más és más módon kell kezelni.

Ha ezeket és más kórokozókat biztonságosan kizártuk, aminek a megállapításához különböző vizsgálatok elvégzése szükséges, — csak ezután kutatunk a valódi rheumás okok után.

Először is a behatolási kapukat vizsgáljuk, amelyeken át a fertőzés bejut a szervezetbe, vagy azokat a helyeket, ahol a fertőző baktériumok megkötődő lappanganak s várnak a kedvező alkalomra, hogy a szervezetet megbetegítsék. Ilyenek a mandulák, amelyek, ha gyakran voltak gyulladtak, hegesek, gennyes csapokat tartalmaznak, nagyon gyanusakká válnak arra nézve, hogy az egész fertőzés talán innen táplálódik. De bajt okozhatnak a tályogos fogak, a gyulladt vagy gennyes orr- és melléküregek, ezért ezeknek a vizsgálatát nem szabad elmulasztanunk. De kiindulhat a fertőzés a hólyagból és belől is.

Nagyon messzire vezetne és a meg-

adott határokat túllent meghaladná, ha mindazt el akarnám mondani, amit a vérnyomás bonyolult kérdésében le lehetne írni. Így ehelyett ismételtelen kell szögezmem azt a tényt, hogy a vérnyomás csak egy tünet, egy jelenség, melynek egymagában sem diagnosztikai, sem gyógyítási szempontból jelentősége a legtöbb esetben nincsen.

A vérnyomás számszerű adatának mozaikszerűen kell beleilleszkednie a diagnózis sok-sok apró kövecskéiből összeállított mozaik-képébe, amely kép harmónikus voltát megbontja, ha abból egy kövecske hiányzik, de viszont ha az alakatlan kövecskét kivesszük a mozaikképből, a kövecske maga egy értéktelen darabka, amely értékesé csak akkor válhatik, ha az harmónikusan illeszkedik be a diagnózis mozaikképébe.

A vérnyomás meghatározásának kétségtelenül igen nagy és fontos szerepe van a vese betegségeinek felismerésében. A vesebetegségek nagyrésznél ugyanis a vérnyomás magas értékeket ér el, ugyanígy, hogy a legmagasabb értékeket éppen a vesemegbetegedések bizonyos eseteiben találjuk meg. Ennek a ténynek a magyarázatára már céloztam az előbbiekben, amikor a vese működést sántító, de találó hasonlaltal szűrőműködéssel hasonlítottam össze.

(Folytatása a pénteki számban.)

KÖZGAZDASÁG

Németország és Déleuropa árucseréje

Funk miniszter nyilatkozata egy párisi lapban

Párisból jelentik: A Paris Midi berlini munkatársa beszélgetést folytatott Funk német birodalmi gazdasági miniszterrel. A miniszter kijelentette, hogy

Németország és Délkelet-euro-pa árucseréjének semmi sem áll útjában.

Délkelet-euro-pa területein mindab-ból felesleg van, ami Németor-szágnak hiányzik. Ami a nyers-ananyagokat, mint például a vasér-cet, vörösréz, stb. illeti, ebből Németországnak elegendő meny-nyiség áll rendelkezésére, hogy közvetlen szükségletét fedezze, feltéve természetesen, hogy Né-metország számára e kimerithe-tetlen források kihasználását le-hetővé teszik.

Németország cserébe rendki-vül fejlett iparának termékeit ajánlja fel.

Az újságíró ezután Németor-szágnak Franciaországhoz, vala-mint Angliához való jövőbeni ke-reskedelmi kapcsolataira terelte a szót. A miniszter kijelentette, hogy a német birodalomnak nincs más kívánsága, mint együttmü-ködni ezekkel az államokkal. Né-metországnak nincs szándékában. Franciaországnak vagy Angliá-nak gazdasági téren nehézségeket gördíteni az útjába.

— Egyébként is — kérdezte a miniszter — hogyan kerülhetné-nek összeültöközésbe délkelet-euro-pai érdekeink? A számok igazol-

ják, hogy

a francia és angol kereskede-lem a Balkánon és Középeuro-pában gyakorlatilag, hangsü-lyozom: gyakorlati téren, nem veheti fel a versenyt a német kereskedelemmel.

Az angol-amerikai kereskedelmi egyezmény megkötésétől mi sem-mikép sem félünk és azt sem ál-lítjuk, hogy ez a szerződés össze-egyeztethetetlen volna az általunk ajánlott módszerekkel. Sőt, ehhez a szerződéshez mi is csatlakozhat-nánk.

— Hogy általános felfogásom-hoz visszatérjek — folytatta a mi-niszter —

nem volna például mód arra, hogy Európa egy részét nagy autótutak hálózatával lássák el?

Németország mindig hajlandó a munkatényezők szállítására ezen a téren. Epen a mi munkalehetősé-geinkkel sok dolog megvalósítha-tó volna, természetesen egészsé-ges és politikai bizonytalanságtól mentes légkörben. Németország, nem követel mást, mint azt, hogy az egész világgal — az egész vi-lág érdekében — megértésben él-jen.

A miniszter végül szembeszállt azzal a felfogással, amely a gyar-mati kérdést gazdasági ténre ki-vánja terelni. A gyarmati problé-ma Németország számára — mon-dotta — elsősorban tekintély és becsület kérdése.

Hagynémetország területe 585.000 négyzetkilométer, lakosainak száma 78 és fél millió

Berlinből jelentik: A német lapok már közlik a megnagyobbodott Német Birodalom térképeit és statisztikai adatait, amelyekből kiténik, hogy

terület és lakosság szempontjából milyen hatalmasan növekedett Né-metország Hitler kancellár uralom-rajutása óta.

1933 január 30-án, a rendszerváltozás idején Németország területe 468 779 négyzetkilométer és lakosainak száma 65.218.461 volt.

Ausztria csatlakozásával több mint 83.000 négyzetkilométerrel növeke-dett a birodalom területe és hét-millió fővel a lakossága.

Most a szudétánémet vidék kerekén 83.000 négyzetkilométernyi területével és negydfélmillió lakosával szintén Németországba olvadt, úgyhogy

ma Nagynémetország területe ke-reken 585.000 négyzetkilométer,

hetvenyole és fél millió lakossal.

Népsűrűsége 134 egy négyzetkilomé-teren. Németországnak jelenleg tízmil-lióval több a lakosa és 40 000 négyzet-kilométerrel nagyobb a területe, mint a világháboru előtt volt. De még ak-kor többmillió lengyel, francia és más nemzetiség is élt a birodalom terüle-tén, addig

ma a sokkal nagyobb Németor-szág sokkal németebb is, mert la-kosságának 98 százaléka német.

Az új népszámlálást különben még Ausztria csatlakozása idején 1939 má-jus 17-re halasztották, holott még 1938-ban kellett volna megtartani. Most a Szudétavidék bekebelezésével a népszámlálás már az egész új Nagy-németországra kiterjed.

Új helyiségbe költözött

Trébics

Rárpitos és díszítő - Szubotica, Mianojlovicseva ul. 8., Ruff-palota

HA bármilyen komplikált ügyben könyvszakértőre lesz szüksége;
HA hiteles és praktikus könyvvezetést óhajt bevezettetni;
HA mérlegképes könyvelővé akarja magát kiképeztetni, írjon:
BORBÉLY LAJOS könyvszakértőnek, NOVISAD - Postafiók 75.

APRÓHIRDETÉSEK

ngy hetköznap, mint vasárnap egy szó 1'- dinár, NAGY BETUS 2'- dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12'- dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra dé után 3 óráig, szombton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli

ALLAST KERES

Jómunkás borbélysegéd állást keres. Vidékre is elmenne. Cim a kiadóban. 6588

ELADÓ

Szép IRÓASZTAL és vaskályha el-adó Adler, Usztavszka 36. 6517

SERTÉS, 133 darab 12 hónapos el-adó. Megtekinthetők Jankovics pusztá. Calma, Mitrovicánál. 6584

Vizhatlan nagy ponyva, 8 méter hosszu, 4 méter széles olcsó áron el-adó. Noviszád, Dimitrijevicse 77 szám alatt. 6596

KIADÓ

Kovácsmühely forgalmas helyen be-rendezés nélkül kiadó. Hanák István s. Bácskogradiste. 6589

Kiadó hentesüzletnek fehérén csem-pézett helyiség. Zselyeznicseka 56., No-viszád. 6594

KERESLET

KERESKEDŐSEGÉD a fűszer, ve-gyes és rövidáru szakmából sok évi gyakorlattal kerestetik. Eugen WEISS. Noviszád, Ljubljanska 9. 6575

Két tanuló lányt keresek kézimunká-hoz, arannyal és selyemmel való him-zéshez. Nikola Ivkovic, Noviszád, Du-navszka 29. 6585

KERESZTREJTVÉNY FEJTÉS

— ??? Váratlan látogató, hat be-tű ???

— Iát persze — betörő!

URANIA MOZI, NOVISZÁD

Igazgató: TESLA-FILM, BEOGRAD
CSAK MÉG MA
Csodálatos film Észak sejtímes világából
LAJLA
Főszerepben: Aino Taube, Ingrid Haaland, Peter Höglund és Hegegrán Siegrid, a skandi-nav Hudozsztვენie c
Előadások 5, 7-15 és 9-15 orakor

Bejárónót azonnalra felveszek. Novi-szád, Sztreljaeska 3.

Kerékpárral rendelkező jóhábzból va-ló fiut kifutónak felveszünk. Jelent-kezni a kiadóhivatalban.

KÜLÖNFÉLE

Takarékos embernek 2:1 javára áll Takarékos ember csakis »Pyram« krémet használ 5801

DR. FILIPON CREME

a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben 12.—, vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

»FLODOR«

szakorvosi felügyelet mellett készül, eltüntet mitessert, pattanást és ráncokat. Ára Jugoszláviában Din. 22.— Kapható szaküzletekben. Főlerakat »Vegetabilia« Noviszád. 5124

Jegyezze meg jól Braun József szücs-mester Kralja Petra II. 36 alatt van. Raktáron tart minden szörmeárut. Új munkát, valamint minden átalakítást, javítást gyorsan, megbízhatóan és ol-csón végez. 5258

Nemes

gesziényei

egészségeset és nagyszeműt azonnali szállításra 1.— dinárért kilogrammon-ként ab Glina ajánl HINKO SLOS-BERG I SINOVI, GLINA. 6568

Használjon országszerte ismert »Ju-go Diana« arcápoló, arctisztító krémét és arcvizet, amely arcbőrét üdévé és hamvassá teszi. Főlerakat Jugo-Diana Szubotica, Karadžicseva ul. 12 443

Paplanokat készítek pehelyből, vat-tából és gyapjuból. Ujak mint régiek átdolgozását vállalom. Házhoz is me-gyek. Bulyovesics Bélané, Noviszád, Luja Bartua 53. (Magyar ucca) 6587

FIZESSEN ELŐ A REGGELI UJSÁGRA

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21-37, éjjeli 20-58
Felelős kiadó: **András Dezső**
A kiadóvezető: **Blažek Ferenc**
Pretpisat — Előfizetés:
Egy óra 28— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra 80— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre 160— dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izlazi svakodnevno - Megjelenik naponta
Post. čekovni račun - Postacsekizsámia:
Zagreb, 46.692